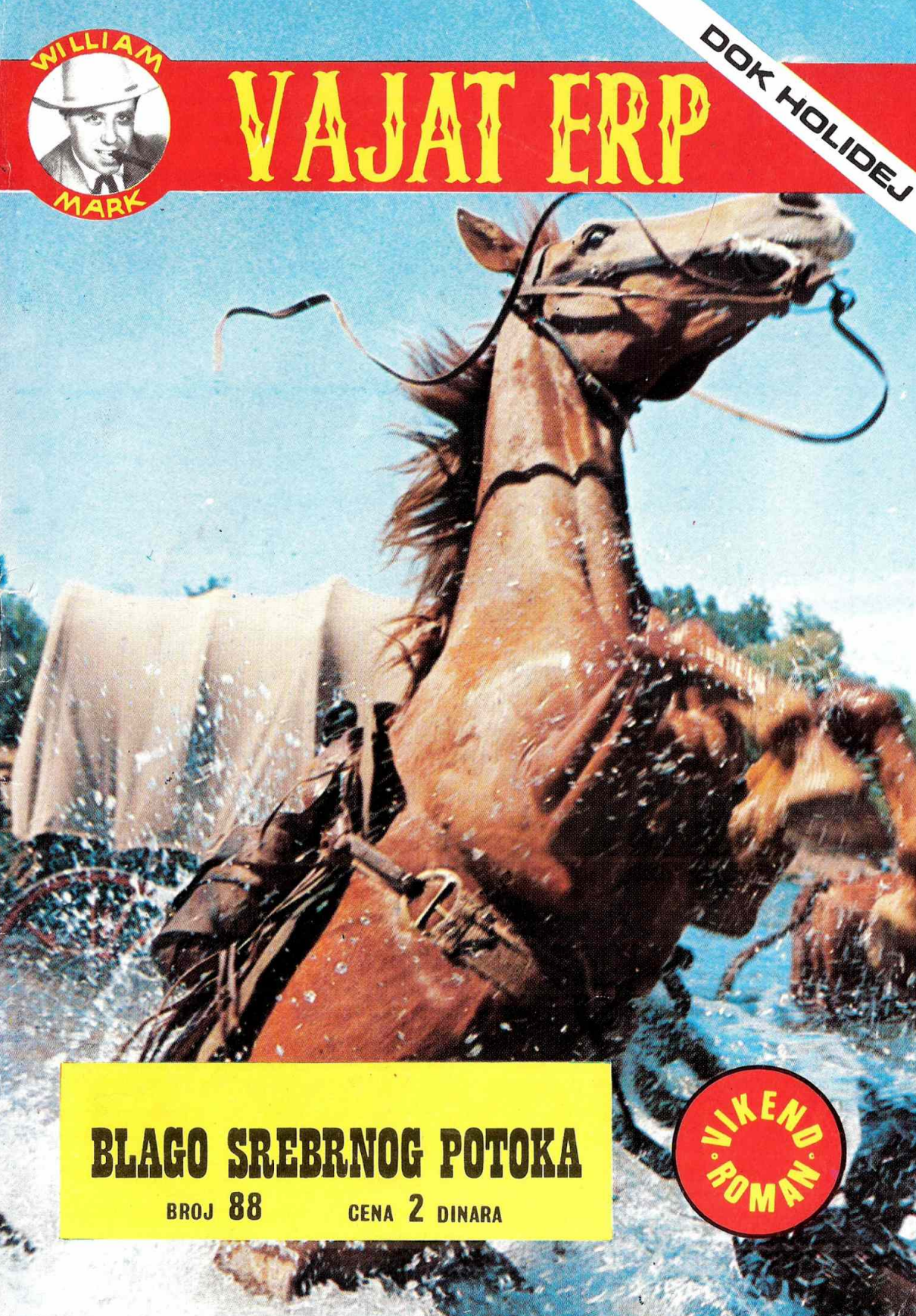
WILLIAM MARK
VAJAT ERP
DOK HOLIDEJ
BLAGO SREBRNOG POTOKA
BROJ 88
CENA 2 DINARA
VIKEND ROMAN

KADA POSETITE

GENERALNO ZASTUPNIŠTVO ŠVAJCARSKE FIRME

DARWIL

TRST PIAZZA S. ANTONIO NUOVO 4/I-II

MOĆI ĆETE DA IZABERETE JEDAN OD PREKO 600 TIPOVA ČASOVNIKA „DARWIL" I „ARETTA" POZNATIH PO PRECIZNOSTI I ELEGANCIJI OBLIKA.
TOM PRILIKOM NE PROPUSTITE DA OBRATITE PAŽNJU NA NAJVEĆI IZBOR ZLATNOG NAKITA U EVROPI, PO SVETSKIM KONKURENTNIM CENAMA, IZRAĐENOG OD 14, 18 i 22-KARATNOG, SLUŽBENO KONTROLISANOG ZLATA!

PREPORUČUJEMO

ZA VAS — ČASOVNIK LORD 71
ZA VAŠU SUPRUGU — ČASOVNIK LADY 71
SA UGRAĐENIM DARBLOCKOM KOJI ŠTITI OD POTRESA I UDARA

ČASOVNIKE „DARWIL" I „ARETTA" MOŽETE NABAVITI I U SPECIJALIZOVANIM TRGOVINAMA I ROBNIM KUĆAMA U JUGOSLAVIJI!
SERVISI ZA ODRŽAVANJE POSTOJE U SVIM VEĆIM MESTIMA

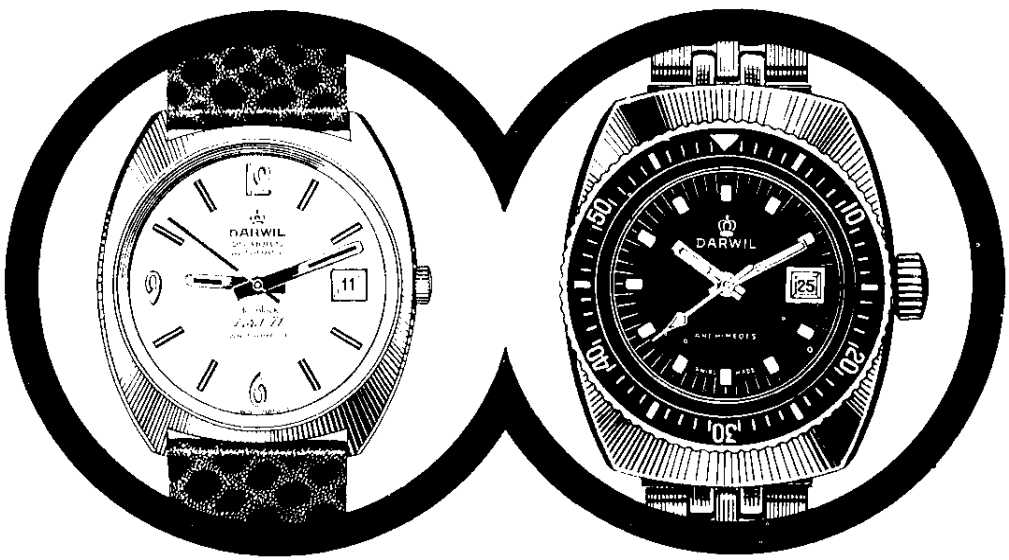

Blago srebrnog potoka

Naslov originala:
WILLIAM MARK:
GOLD IM SILVER CREEK
Copyright by Martin Kelter Verlag
1970.

Blago srebrnog potoka

Nemilosrdnim tvrdim pogledom posmatrao je jahač ono malo stoke što je paslo u dolini pored potoka.

Rodžeru Eliotu je bilo dvadeset tri godine, bio je osrednjeg rasta, uskih kukova i dugih vitkih nogu. Niko se nije mogao pohvaliti da ga je ikada video bez svilene kravate i bele košulje. Šepurio se, izigravajući sina bogatog rančera. Tako je, na primer, naručio iz Arizone posebno ćebe i stavio ga ispod sedla ukrašenog žigom ranča. Njegov konj je bio plemenita životinja dugih nogu. Sve je na mladom Eliotu delovalo neprirodno i izveštačeno.

Svako se u Kauntiju bojao Rodžera. Samo ne Beringovi.

Džon Bering se doselio iste godine, čak i istog meseca kao i Rodžerov otac, rančer Džems Eliot, u područje između Reid Roka i Blejk Trejla u Biverhid Kauntiju, u jugozapadnom uglu Montane.

Prvobitno su bili dobri prijatelji. Svaki je sagradio mali ranč. Delilo ih je samo sedam milja.

Tada, jednog dana u Dilonu, jedinom gradu u bližoj i daljnoj okolini, upoznaše devojku Džejn Helovej. Lepuškasta kćerka majora plesala je s obojicom na svečanosti koju je priredio major Galard povodom svog šezdeset petog rođendana.

I obojici je odmah bilo jasno, da su se zaljubili u devojku. No Džejn je mogla da odabere samo jednoga i odluči se za mirnijeg, staloženijeg čoveka, Škotlanđanina Beringa.

Od toga dana je prijateljstvu među tom dvojicom došao kraj. To je mladu Džejn Bering veoma žalostilo.

Iz pukog inata Eliot oženi Džejninu prijateljicu Meri.

Jedva nakon godinu dana rančer Eliot dobio je sina. Sledeće godine mu Meri rodi drugoga. Zatim su sledila dva blizanca, a onda još jedan sin.

Na Eliotovom ranču je raslo i napredovalo već pet dečkića a tek tada Džejn Bering rodila svom mužu jednu kćer.

Prvi put u svome životu se Škotlanđanin tužio na zlu sudbinu. Jedna kćerka! Pih!

Šta da započne jedan rančer s kćerkom?

Puna dva dana nije dolazio kući. U Dilonu je, naslonjen na šank Montana saluna, ispijao jedan viski za drugim. Tako šta nikada ranije nije činio.

Ali ubrzo se Bering malo utešio, jer je mala An izrasla u prekrasnu devojčicu.

Samo onih pet mladića tamo preko na Eliotovom ranču mogli su da zamene celu kaubojsku momčad i tako je njihov otac bez po muke mogao da proširi imanje, udvostruči broj stoke i da kupi sve više i više zemlje.

Kod Beringovih su stvari međutim, stajale loše. Stari Škotlanđanin se skoro ubi radeći. Žena i kći, kako god se trudile, nisu mu mogle zameniti baš ni jednog jedinog kauboja.

Beringu ne beše lako. Imanje nije napredovalo. Naprotiv, Bering morade prodati nešto goveda, da bi mogao da održi ranč.

Često je sa zavišću gledao kako pet mladih Eliota, vodeći brigu o svemu, jašu preko prerije, da bi okupili veliko stado.

Na zapadu im je bio veliki Reid Rok, pa im ne beše teško iskopati nekoliko jaraka za navodnjavanje i tako dovesti vodu do svojih pašnjaka. To je travi uvek davalo svežinu.

Baš da je Bering i imao nekoliko ljudi na raspolaganju, ne bi mu bilo moguće da uradi nešto slično, jer je Blejk Trejl ležao predaleko na istoku. A mali Silver krik, koji je žuborio kroz njegove pašnjake, jedva je bio u stanju da kako tako natapa vodom travu u svojoj neposrednoj blizini i da je održi svežom.

Kad se Škotlanđanin doselio ovamo, sreo je nekog Indijanca, koji mu je savetovao da ostane u blizini potoka, koji je veoma dragocen. No Bering od te dragocenosti nije mogao ništa da otkrije.

I kasnije je Džon Bering još jednom sreo toga crvenokožca.

Ovaj se tajanstveno smešio i izjavio:

— Beli čoveče, ti nemaš strpljenja, dragocen je i bogat potok, taj Silver krik...

Pa, za Indijanca je možda neki potok bio svet, no rančeru Beringu beše samo od neznatne koristi. A pomisao da je crvenokožac možda hteo natuknuti da u potoku ima zlata, nije se, na osnovu Beringovih ispitivanja, pokazala tačnom.

*
* *

Prolazile su godine.

Kada su došli, obojica su bili oko trideset i pet godina, a sada im beše skoro šezdeseta. Obojica još zdravi i snažni — no Bering, mnogo više istrošen radom, delovao je mnogo starije nego dobro stojeći Eliot.

A zatim uslediše udarci sudbine.

Najpre kod Beringa. Izgoreo mu je ranč.

Sa poslovičnom tvrdoglavošću Škotlanđanin ga ponovo izgradi.

Zatim mu pokradoše stoku.

Nije imao ljudi da ponovo vrati stoku. Umorno stajaše Škotlanđanin u svome dvorištu, zureći u nepreglednu savanu.

Zašto li ga nesreća tako prati?

— Ništa, baš ništa mi nije uspelo! — gunđao je pred sebe.

Škotlanđanin je već odavno zabo-

ravio da mu je uspelo da osvoji lepu ženu, oko koje se njegov sused uzalud trudio. Da, to je zaista zaboravio.

* * *

Zatim zla kob pogodi i Eliotove.

Tako strahovito, da je čak i Beringu zastao dah.

Bilo je to jednog žarkog julskog popodneva u Dilonu. U gradu je bilo svih petoro Eliotovih. Imali su sa sobom četiri konja a najmlađi, Martin, kome beše tek šesnaest godina, upravljao je velikim kolima, na koja je trebalo natovariti sekačicu za slamu, po koju su pošli na stanicu.

Tom alatkom se izvanredno moglo rukovati. Mogao je da radi samo jedan čovek. Pre toga je za rezanje slame trebalo barem četvorica. Prošlog proleća je rančer video tu mašinu na jednom ranču u Kanzasu, pa je odmah naručio i za sebe.

Toga julskog dana krenulo je pet mladih Eliota da složno pretovare mašinu sa železničke rampe na svoja kola.

Nikada nisu trebali tuđu radnu snagu. Bilo je dosta ruku Eliotovih.

Posao im nije bio ni malo lak, ali petoro snažnih mladića obaviše ga za jedan sat.

Na kolima je stajala nova mašina za sečenje slame, vezana konopcima i učvršćena tako da se na putu do ranča, dugom devet milja, ne bi pomakla i Martin opet sedne na mesto kočijaša.

Džoni, najstariji, jahao je napred. Rodžer, drugi po redu, bio je iza njega. Onda su išla kola. Ted i Vili behu na začelju.

Stigli su do sredine glavne ulice, kad Rodžer pred Montana salunom ugleda sedam konja.

— Hej, Džoni, tu su Hakartovi! — dovikne bratu.

— Pa, šta onda? Pusti ih! Šta nas se tiču!

Rodžer zategne uzde i zaustavi svog riđana.

— Ali, slušaj, nedavno si sasvim drugačije govorio.

— Pa to je bilo nedavno. Sada nemamo vremena.

— Ni za jedan gutljaj? Posle takvog dirinčenja?

— Pa ti možeš da popiješ jedan viski — nastojao je najstariji da se izvuče. — Mi ćemo u međuvremenu polako odjahati dalje.

— Gluposti! Kladim se da Ted i Vili takođe neće imati ništa protiv jednog gutljaja.

— Sigurno da ne, ako ih posebno na to podsetiš — odvrati Džoni ledenim glasom, gledajući s teškom mukom pred sebe, ne bi li uspeo da odagna pomisao kako bi neko hladno piće blagotvorno delovalo na njegovo usijano grlo.

I on bi sasvim sigurno otišao u salun, samo kad ne bi Hakartovi bili u gradu.

Pre godinu dana je Ralf Hakart imao neku svadu s Rodžerom Eliotom i od toga dana je uvek bilo nekih trvenja među sinovima Hakart ranča, koji je ležao severno od grada i Eliotovih momaka koji su živeli južno od Dilona.

Posebno Rodžer nije propuštao ni jednu priliku da napadne Hakartove. On ih je naprosto mrzeo, te

„Britance", kako ih je nazivao, i koji su bili ne znam koga đavola toliko uobraženi na taj napola pusti ranč svog skoro slepog oca!

Rodžer je zlovoljno gunđao:

— Nedavno si i sam rekao da bi trebalo pokazati tim lopovima.

— Tačno — odgovori hladno Džoni. — I to zato jer se Brijan Hakart opet hvalisao. Ali to je prošlo, a mi sada imamo važnijeg posla nego da se natežemo s tim momcima.

Rodžer nešto promrmlja pred sebe, propusti kola i dovikne Tedu:

— Hej, idem nešto da popijem!

Ted pogleda Vilija, svog blizanca. Ovaj klimne glavom.

— Zašto ne? Idemo i mi.

Blizanci okrenuše glave, pa tek tada ugledaše konje sa Hakart ranča.

Ted se zaustavi i namršti se.

— A šta misli Džoni? — htede da zna.

— On se očigledno boji — huškao je Rodžer.

— Taj da se boji? Pa to je nemoguće! U najgorem slučaju hoće da uštedi koji cent.

Vili siđe s konja, a Ted za njim.

Rodžer se prodere za kolima koja su odmicala:

— Čekajte, popićemo ovde nešto.

Na to i Džoni zaustavi konja, okrenuvši se mrko.

Ostala trojica već su se uputila prema salunu.

Džoni mahne malom Martinu.

— Zaustavi.

Jedan za drugim uđoše u salun.

Martin, koji je krenuo zadnji, primetio je Hakartove konje tek kad je već bio na vratima. Krene za bratom s nekim neodređenim osećanjem straha.

Taj šestnaestogodišnji momčić je bio osobenjak. Radio je na ranču doduše isto tako teško kao i njegova braća ali nije voleo taj život. Njegov je svet bila muzika.

Otac je to, ne bez zabrinutosti, već davno primetio.

Već sa sedam godina Martin je tako dobro svirao u gitaru da je izazivao divljenje kod svakog ko bi posetio ranč. Onda, kad je jednog dana u Montana baru otkrio klavir, pokušao je i na njemu, pa je uskoro tako melodično svirao klavir da su mu svi gosti jednodušno pljeskali.

Bio je prirodno talentovan, što se u svakom slučaju u toj zemlji nije naročito cenilo. Taj momčić, ponešto sklon sanjarenju, sve se više uvlačio u sebe, posvećujući sve više pažnje svojoj gitari, pa flauti koju mu je otac jednog dana doneo iz Sent Luisa i svim drugim instrumentima, koje je postepeno uspeo da nabavi.

Posle svakog napornog dnevnog rada lebdeo je nad rančom lagani dah njegove muzike. Ali neku budućnost, neko ispunjenje svojih snova, nije mogao da očekuje u toj sredini.

* * *

Uz šank je stajalo šest ljudi:

Hol, Ralf, Oven, Kid, Brajen i Čarli Hakart.

Uz jedan od kockarskih stolova, presvučenih zelenom čojom, stajao je Mervil, strasni igrač pokera. I on je, slično kao Martin Eliot, bio ču-

dak, koji je malo što imao zajedničkog sa svojom grubom braćom.

Rodžer Eliot stade pored šanka, sasvim uz Hol Hakarta.

— Pet puta zlatnosmeđe — dobaci zlovoljnom gostioničaru, čije žuto — zeleno lice beše izbrazdano dubokim borama.

Ovaj napuni pet čaša i pogleda upitno preko prema Hakartovima.

Hol Hakart reče, ne pogledavši u stranu:

— Feri, nemaš li možda mleka?

Šankista iznenada pocrvene kao paprika.

— Ostavi se gluposti, Hol — promrmlja kroz zube.

Hol Hakart zabaci glavu.

— Šta znači gluposti, hej? Pa valjda smem, ti prokleti travaru, da pitam imaš li mleka.

Bio je to Rodžer, koji je uobrazio da stvar mora preseći.

— Naime, ako bi imao mleka, Feri, mogao bi ovim dečacima tu da natočiš po čašu.

Na to se Hol Hakart obrecne.

— Šta si to rekao, musavko?

Rodžer ga smesta udari. Bio je jak i brz.

Teško pogođen strahovitim udarcem Rodžerove pesnice, Hol Hakart je ležao na podu.

Oven Hakart se odmah baci na drugog od Eliotovih, da osveti taj udarac.

U to se iznenada na vratima stvori rančer Bering, čovek ogroman i jak kao medved.

— Prestanite! — zaurla gromoglasno.

Kako ga niko nije slušao, umeša se u gungulu, zgrabi Čarli Hakarta, odbaci ga prema šanku, gurne Teda Eliota uz Čarlija, Vilija u stranu i razdvoji Mervil Hakarta i njegova brata Ralfa, Kida i Džoni Eliota.

Onda je zavladao mir.

Protivnici su stajali ili klečali, zadihani, a usred njih, kao stena u uzburkanom moru, uspravio se Bering.

— Stidite se, vucibatine jedne! — gunđao je. — Vi biste hteli da budete kauboji? Znate li šta ste? Poljski miševi, žutokljunci! Ništa drugo. Samo sramotite grad i Kaunti!

— Pustite nas na miru! — frktao je besno Rodžer sa začelja šanka.

— Ćuti, Rod! — opominjao ga je brat Džoni. — Mister Bering ima pravo. Zar ne Hol?

Ovaj bez reči klimne glavom.

— Naravno da je rančer u pravu. Baš smo idioti!

Hol se dogega do šanka.

— Ne bleji u mene tako blesavo, Feri! Natoči.

Bering gromko dovikne gostioničaru:

— Napuni dvanaest čaša, staro čmavalo. Za petoricu Eliotovih, šestoricu Hakartovih i za jednog starca!

Izgledalo je da je sve u najboljem redu.

Beše to uspeh mudrog, razumnog čoveka iz daleke Škotske.

Nazdravili su, doduše nešto kisela lica, ali ipak popiše. Činilo se da je opasnost prošla.

No ona beše tek na pomolu.

Bering, siromah, koji je s mukom održavao svoju farmu, platio je dvanaest čaša za „momke" koji nisu znali pristojno da se ponašaju.

Kad je stari Bering platio i izašao, reče Džoni Eliot:

— To od njega nismo smeli da primimo.

Hol Hakart, koji je stajao samo tri cola dalje od njega, naslonjen na šank i vlažnom maramom hladio svoje natečeno oko, promrmlja:

— Ne, zaista nismo smeli.

Izgledalo je da je time definitivno zaključen mir.

No, kao da je sam đavo hteo drugačije, Rodžer izusti zlokobne reči:

— Pa vas je šestorica. Za vas škrtice izdao je najveći deo!

Na to Hakartovi ustuknu, odvoje se od šanka i stanu u hodnik praveći živi zid.

Eliotovi su u tren oka postroje pred njima.

— Prokleta banda! — kreštao je Čarli Hakart.

— Takve bi trebalo iskoreniti — dodade mu brat, Ralf. Savivši opasno ruku, koja mu beše neposredno nad drškom revolvera.

U glavi mladog Martina Eliota motale su se tužne misli: Kakve li gluposti! Sad će neko potegnuti za koltom, a onda ćemo se lepo poubijati. Ja ću možda pogoditi Mervila, kome je do tih stvari stalo isto toliko koliko i meni. Ili ću možda pogoditi Kida, koji mi baš nikada nije ništa učinio, ili debelog Ovena. Strašno bi mi bilo da pogodim Hola, pa on je ponos svoga oca i, u stvari, sasvim pristojan momak . . .

U to Rodžer promuklo procedi kroz stisnute zube:

— To od ovih bednika nećemo dozvoliti. Idemo na ulicu!

I svi odoše na ulicu.

Stali su jedni prema drugima, gledajući se u oči kao grabljive divlje zveri. Obe strane behu obilno nadarene tvrdoglavošću.

Martin Eliot tužno pomisli na svoju majku. Kada bi samo sada bio kod kuće, u staji na sanduku s hranom i sa svojom gitarom. Katkad bi majka sedela pred njim na klupici i slušala kako bi on svirao.

Džoni Eliot pogleda u oči Holu Hakartu. Jednom i drugom se na licu ogledao strah.

Bojali su se. Isto kao i Ted i Viljem Eliot. Kao i Oven, Čarli, Ralf, Kid, Brajen i Mervil Hakart.

A kako je bilo sa Rodžerom? Zar se i taj bojao?

Jeste, samo što se to na njemu nije moglo primetiti, a on to sam nikada ne bi priznao.

I niko od njih da nađe bar jednu spasonosnu pametnu reč.

— Obračunaćemo se mecima — procedi Rodžer kroz zube.

— Mi Eliotovi ne dozvoljavamo da nas vređaju takvi pacovi.

U tom trenutku Džon Bering izađe iz dućana, gde je kupio eksere za svoju ogradu i vrata od staje.

Jednim pogledom shvati situaciju.

Rodžerov zov: „Vuci" pomešao se sa rančerovim krikom. — Stanite momci! Stanite, to je ludost . . .!

I već su praštali meci glavnom ulicom Dilona.

Prvi je pao Čarli Hakart.

Zatim njegov brat Ralf.

I mali Martin Eliot je doduše imao svoj kolt u ruci, no nije smogao snage da okine. Zurio je u Bervilove oči, koje su se iznenada vlažno zasjale.

Kraj Martina se složi Vili.

I Ted Eliot se ispruži.

Onda Martin vide, i ne podigavši glavu, kako Džoniju popustiše kolena.

Bio je to užasan trenutak.

Ukočeni od užasa, ljudi su stajali na trotoaru.

Ali samo jedan čovek, rančer Bering se zalete na ulicu, trgne kolt jednim udarcem obori Ovena Hakarta, nasrne na Rodžera i sruši ga.

U to Mervil Hakart opali. Možda baš i nije nameravao da puca. Njegova kugla pogodi malog Martina Eliota u sam vrh srca.

Stari Škotlanđanin unezvereno je stajao pred Martinom i vide kako ovaj pada, lica bleda kao vosak.

Bering se okrene i istovremeno zamahne rukom i snažnim šamarom sruši Mervila.

Brajen, koji je svojim metkom oborio Vili Eliota, još je stajao, s revolverom koji se pušio, kada ga pogodi cev rančerovog revolvera.

Onda se Škot nađe pred Holom. Ovaj mu se zagleda u oči. I najedanput baci rančeru pred noge svoj kolt.

Bering je drhtao celim telom.

— Tvoja sreća, mladiću! Tebe, naime, ne bih tukao.

Hol je odgovorio drhtavim glasom:

— Valjda nećete... mene kriviti, mister Bering?

— Jeste, Hol, tebe, tebe i Džoni El... On se naglo prekide i ugleda najstarijeg od braće Eliota da leži na tlu.

Mrtvog.

Mrtvog kao što beše i Martin.

Bering se sagne nad Vilija, koji je ležao na licu.

I taj beše mrtav.

Starog rančera uhvati jeza kada se okrenuo za Tedijem.

Ted je još bio živ. Ali metak mu beše zapeo u levoj strani grudi.

Onda ga Škotlanđanin podiže i odnese preko ulice u doktorovu kuću.

Sedi dok Viljems je bleda lica stajao u vratima i mucao:

— To... je ipak... bila ludost! Ne razumem to...!

— Hodite, dok! On bi bio četvrti Eliot. Možda ga možete otrgnuti od smrti.

I Hakartovi su imali jednog mrtvog na bojištu. Zelenookog Čarlija. Njihovog najboljeg strelca.

Holu je krvario levi obraz.

Oven je još čučao na zemlji. S takvom ga je snagom pogodila Beringova revolverska cev. Još nije ni slutio da mu je taj udarac možda spasao život.

Brajen je bio lakše ozleđen na kuku, dok je Kid bio opasno okrznut na levoj ruci.

Brže su izvukli svoje revolvere, ti Hakartovi. Samo toj okolnosti su mogli zahvaliti za ishod ovog dvoboja.

Četiri mrtvaca na glavnoj ulici Dilona!

A preko, kod dok Viljemsa, borio se za život još Ted Eliot.

Beringov šešir ležao je u prašini.

Brajen, kome je glava još tutnjala od bolova, sagne se i podiže ga.

Rančer to ni ne opazi. On je bezizražajnim pogledom zurio u mrtvog Džoni Eliota.

Evo ga, tu ležaše taj snažni momak, prvenac njegovog nekadašnjeg

prijatelja, na kome je rančeru Eliotu bio tako zavidan.

Rodžer klekne kraj mrtvog brata, ne usuđujući se da skrene pogled na Vilija i malog Martina.

Mervil Hakart se upravo podigao na kolena, kad ga prostreli pogled njegovog najstarijeg brata Hola.

Pogled pun prebacivanja.

Mervilova glava klonu na prsa. Iznenada mu celim telom prođe trzaj. Jecajući promuca:

— Uopšte nisam nameravao da ga ubijem. Ja... Bila je to nesreća! Kunem se! Bojao sam se. Uopšte ne znam zašto sam opalio! Izgledao je tako tužan... i sigurno ne bi pucao! Ja... to... znam... — Jecao je tako tužno da su se ljudi na ulici ježili od užasa.

Bering klimne.

— Tako to mora biti. Plačite samo svi, svi plačite.

On klekne kraj Džonija, digne ga, grubo gurne Rodžera u stranu i odnese mrtvaca do njegovih kola.

Rodžer vide kako je rančer okrenuo kola i polako krenuo iz grada.

Na to Rodžer otetura preko do konja, ugleda tih pet životinja kako stoje, zaprepašćeno se okrene, vrati se na cestu, zastane kraj mrtvog Vilija — no ipak ne skupi snage da skrene pogled na Martinovo mrtvo telo.

Ruke mu zadrhtaše kad u prašini ugleda Vilijevu kutiju za duvan, kad je podiže, otvori čisto nehotice i opet je zatvori.

— Ne, to mora da je ružan san! Pa ne mogu svi biti mrtvi! — mrmljao je bez glasa. Džoni, Vili, Martin! A možda i Ted!

No, tu je ležao i Čarli, pred svojom ranjenom i zaplašenom braćom.

U tom se na ulici pojavi smeđokosa devojka i zaustavi se pred mrtvim Vilijem Eliotom.

Rođer stade kraj nje.

— Rut, to... to nije istina — mucao je kauboj. — Pa ne mogu svi biti mrtvi... Šta... da kažem mom ocu, ako me zapita, gde je Džoni... i Martin, i Ted... i...

*
* *

Kauboj Rodžer Eliot, koji je još pre nekoliko minuta stajao na cesti kao anđeo osvete, pun prkosa, tvrdoglavosti i obesti, bio je sada prava slika i oličenje bede i očaja.

To ipak nije hteo. Naravno da ne! Ali šta je zapravo hteo?

To i sam više nije znao. Sada bar više ne. Sada, kada je Džoni bio mrtav i kada on, kao ni oni drugi, neće više moći s njime da jašu.

On se uputi prema lekarevoj kući.

Lekareva ga žena zadrži na tremu.

— Čekajte, Rodžere, sada ne možete unutra.

Morao je da čeka. Tek nakon četvrt sata pojavio se lekar.

Rodžer ga upitno pogleda.

— Kako je sa Tedom, dok? Molim vas, kažite mi, jer ja... ja to moram znati. Radi oca. Jer mu... — On se prekine i okrene.

Iza njega stajala je Rut, Vilijeva drugarica.

On prođe kraj devojke na ulicu i zastane pred Holom Hakartom, čije je lice bilo sivo kao stena.

— Šta je sa Tedom? — promuca.

Rodžer zatrese glavom.

— Ne znam. Lekar neće da mi kaže.

— Ako je i on mrtav — procedi Oven kroz zube — onda ne treba više da se vratimo kući. Čarli i četiri Eliota! Otac će nas pobiti.

Svi su jednako mislili. Hol duboko udahne i obriše krv sa lica. Nagne se nad svog mrtvog brata Čarlija.

Brajen mu htede pomoći ali se zatetura i prođe kraj Ralfa.

Na to se Rodžer sagne i pomogne Holu i Kidu da prenesu mrtvog Čarlija na trotoar, gde ga smestiše u hlad.

Druga dva čoveka dođoše na ulicu i odnesoše Vilija.

Tu je sada ležao još samo mali Martin. Mervil Hakart je stajao pred njim, netremice zureći u njega.

Kada ga dva starija čoveka gurnuše u stranu, da podignu mrtvog dečaka, Mervil zavitla svojim revolverom i baci ga daleko od sebe, strgne opasač i baci pa se polako uputi svome konju.

Kauboj se popne u sedlo i odjaše iz grada u pravcu jugoistoka.

Nikada niko više nije video trećeg sina rančera Hakarta u Kauntiju. Prošao je zapad uzduž i popreko na konju, progonjen i danju i noću likom malog plavokosog kauboja Martina Eliota, kako pada pogođen njegovim metkom.

Ni jedan šerif nije progonio Mervila Hakarta. Pa sve se odigralo legalno. Bio je to dvoboj. A dvoboj nije bio zabranjen.

A nesreća Eliotovih je bila u tome što su bili sporiji.

*

* *

Rodžer položi Vilija i Martina na kola kraj seckalice za slamu.

Rut mu pomogne da priveže za kola konje svoje braće.

Onda pognute glave i teškim korakom, kao da su mu noge od olova, krene preko prema salunu.

Gostioničar Feri Kadrap je stajao pred vratima.

— Moram platiti onih prvih pet čaša — prostenjao je Rodžer.

Kadrap odmahnu glavom i odgovori:

— Ne, platili ste Rodžere Eliote, dosta ste platili...

Kauboj se zagleda u izborano lice gostioničara i okrene se.

Kraj kola je stajala Rut.

— Hoćeš li ikad... opet doći? — upita tiho. — Mislim, ako ti pođe loše... — Htela je s njime da govori o Viliju, koga je volela i za koga je trebalo da se uda.

Rodžer ne odgovori. Njene reči prohujaše kraj njegova uha kao vetar, koji je počeo da duva iz prerije, milujući ga po licu svojim užarenim dahom.

Kad se približio ranču, upravo je stigao i Bering, koji je vozio sporije.

Meri, odmah prepozna suseda gonjena nekom crnom slutnjom, i izjuri napolje.

Nije ni morala da siđe sa trema. Njen promukao krik zlokobno raspara tišinu.

— Džems!

Rančer se pojavi iz staje. Snažan, lep i elegantno obučen.

On vide svoju ženu, naslonjenu

uz jedan stub na terasi, bledu kao vosak.

A na sedištu kola ugleda Džona Beringa!

Kraj sanduka za eksere ležao je njegov najstariji sin Džoni. Mrtav!

Pred stočarom kao da se srušio ceo jedan svet.

On pređe rukom preko lica i skine široki šešir s glave.

Beringa kao da uopšte nije primećivao.

— To... mora da je zabuna.

Tek sada digne glavu.

— Džone... ti mi donosiš moga mladića?

Nije ni zvučalo kao pitanje.

Bering side sa sedišta.

— Da, Džemse, jednog od njih.

Na to rančer skrene pogled u pravcu u kome je gledao njegov bivši prijatelj i ugleda kola sa svoga ranča. Na sedištu je spuštene glave sedeo Rodžer.

— Džon... je... ko još, koji od njih...

— Još dva, Džemse.

— Martin? — otme se stočaru. Samo je šapnuo ime, kako mu žena gore na verandi ne bi čula.

No mati je već ugledala svetli čuperak kose svoga sina ljubimca i bez glasa se sruši na tle.

Bering joj priteče u pomoć i odvuče je na zeleno obojenu klupu uz zid kuće, na klupu zagrejanu od podnevnog sunca.

Usred dvorišta stajao je rančer. Gluv i nem od bola. Ne shvatajući ništa.

Preko kod kapije stajala su kola.

A Rodžer nije silazio.

Bering se vrati u dvorište, napuni vedro vode i htede s njim da se uputi ženi na tremu.

U to Džems Eliot pruži pred sebe levu ruku i zamuca:

— Nisu valjda svi... mrtvi?

Bering odmahnu glavom.

— Pa, Rodžer je tu.

— A Vili?

— Leži na kolima. On je, na žalost, mrtav.

— A Ted... ne... — Iznenada zaurla da se orilo celim dvorištem: — Ne! Ne!

Bering reče tužno:

— Ted još leži kod lekara. Ali ni s njim nije dobro.

Onda krene dalje i stavi vedro s vodom kraj žene.

Kuvarica, crnkinja, klecajućih kolena priđe svojoj gazdarici.

— A što blejite? — obrecne se na nju Bering, koji je i sam već počeo gubiti prisebnost. — Skinite joj maramu s vrata i pokvasite je u svežoj vodi. Pritisnite je na slepoočnice, i potiljak.

Već dok je to govorio, s mnogo sažaljenja je pogledao svog nekadašnjeg prijatelja, koji je iznenada ostario. Škot je i te kako dobro mogao oceniti šta je sve taj čovek izgubio.

— Rodžer! — Očev krik se odbijao od zidova staja i magazina.

No kauboj se ni ne pomakne.

— Rodžer, dođi ovamo!

Tek tada momak side sa kola i priđe polako spuštene glave. Pet jardi pred ocem se zaustavi.

Ovaj ga ne pogleda.

— Šta imaš da mi kažeš?

— Ja sam kriv, za sve, — mucao je prebledeli mladić.

— Ko je ubio Džonija, Martina? i Vilija...

— I Čarli je mrtav. A drugi su ranjeni.

— Ko je Čarli? A o kakvim to drugim govoriš?

— O Hakartovima.

Na to se Džems Eliot okrete...

— Moga konja!

— Oče, bio je to... revolveraški dvoboj. Tu ne možeš ništa napraviti.

— Rekao sam, moga konja! — vikao je rančer.

— Ali oče, molim te! Svi smo istovremeno potegli revolvere i pucali. I Čarli Hakart je mrtav.

Na to se rančer okrene jednim trzajem, i jedinog sina, koji mu se vratio, ošine munjevitim pogledom:

— Rodžere, ni reči više, jer ću te inače udariti.

Na to se mladić otetura do korala da dovede rančerovog konja.

Otac ga je čekao nasred dvorišta.

Njegova žena se u međuvremenu osvestila i gledala u svog muža. Lice joj beše bledo kao da je od gipsa.

— Džemse, molim te, ostani tu!

Rodžer dovede konja.

— Oče...

— Jezik za zube.

Eliot se vinu u sedlo i zategne uzde.

— Džemse!

Ovaj puta je to rekao Bering. I tvrd metalan zvuk poprati tu reč.

Eliot zastane i okrene se. Ugleda otvor revolverske cevi.

— Šta to treba da znači, Džone? — izusti tmurno.

— Sjaši! — Bering to reče vrlo mirno.

Na to rančer siđe s konja i uputi se prema Škotu.

— Džone!

— Moraš ostati tu, Džemse. Sasvim je dovoljno što su pobijena tri ili četiri Eliota. Potreban si ranču.

To je rekao čovek, koji već četvrt stoleća nije čuo lepe reči od svog suseda.

Eliot zaurla:

— Šta ti uopšte tražiš ovde? Šta se to sve tebe tiče? To bi trebalo da te raduje! Na kraju si me ipak dotukao. Četiri od mojih pet sinova su mrtvi!

Džon Bering odmeri protivnika prezirnim pogledom, popne se na svoja kola i bez reči krene iz dvorišta.

Rodžer Eliot još i sada ne smože ni reči, nikakva objašnjenja, kojima bi u najmanju ruku objasnio ocu šta je zapravo Bering učinio i kako bi bez njega, bez Džona Beringa, moglo još gore da se završi. Jer, konačno, on sam ipak je još živeo! A svoj revolver je upravo uperio u Hola Hakarta da bi ga ustrelio u času kad ovaj nije na njega obraćao pažnju.

Ali šta li se sada slomljenog oca mogao ticati Hol Hakart?

On u tom času ne bi shvatio šta je Škotlanđanin učinio, koliko se angažovao da zaslepljene momke odvrati od njihove besmislene borbe.

— Doneo mi je mrtvog sina, mog Džonija, na kojem mi je zavideo više od dvadeset četiri godine! Sada sam jadan. Bednik kao i on — mrmljao je rančer.

Rodžer. — Da, Rodžer je bio živ. No i to beše samo mala uteha.

Kad se na dvorištu više nije čulo kloparanje Beringovih kola, rančer umorno siđe sa konja.

Tamo gore na verandi stajala je njegova žena.

— Džemse.

To nije bio poziv, ni krik, nego samo molba jedne nesrećne majke.

Čovek se okrete.

— Džemse, ostani ovde.

— Ja... moram do šerifa.

— Ne.

— Moram, Meri. To mi je dužnost. Možda je po sredi ubistvo i...

— Nije bilo ubistvo — prostenjao je Rodžer.

— Ne ubistvo! — besno se ustremi na njega rančer. — Ali bila je ludost. Krvava, ubistvena ludost. I čudilo bi me, kad ti ne bi snosio jedan deo odgovornosti u svoj toj nesreći.

Tek na to momak skrušeno reče.

— Da, oče, veliki deo — ako već ne i svu odgovornost.

— Govori! Pa govori konačno! Ja to moram da znam!

— Ja sam sve nagovorio da pođu u Montana salun. Džoni nije hteo. On je čak odjahao dalje, a i Martin ga je pratio s kolima.

— A blizanci?

— Oni nisu imali ništa protiv jedne čašice.

— Mogu misliti. Ali tu behu Hakartovi. A ti si to znao.

— Da, dobro sam video kako je Vili zastao kad im je ugledao konje. A Ted čak nije ni produžio.

— Ali nisu hteli pokazati da se boje, zar ne? Nesrećni dečaci nisu hteli da zaostanu za tobom.

— Da, tako je bilo oče, tačno tako.

I sada je mladić ispričao ocu sve što je još znao. Pri tome je na onaj svoj razmetljiv način znatno uvećao krivicu, koju je preuzeo na sebe. Bila je velika — ali nije on bio jedini krivac. Slobodnu volju su imala i ostala braća, a i onih šest Hakartovih sinova i da su svi bili razumniji nije trebalo doći do borbe.

Ali ipak je Rodžer Eliot bio onaj koji je zadao početni udarac i to dva puta baš u sudbonosnim trenucima. Tu se nije moglo ništa promeniti.

Stajao je sada pred ocem, nem i oborene glave, očekujući da će ga ovaj gromkim glasom zauvek oterati iz kuće.

Ali desi se nešto čudnovato, nešto što mladić nikada i nikako ne bi očekivao.

Stari se ošamućeno zatetura prema bunaru, sedne na klupu pored bunara, a glava mu klone na prsa. Telom mu prođe drhtaj.

Da li je otac plakao?

To ne! Samo to ne! To bi bilo strašno!

Ali Džems Eliot opet ustane i priđe do kraja utučenom mladiću.

— Rodžere — reče muklo —, moramo sada biti vrlo jaki da bismo sve ovo zaboravili. Jer moramo raditi i za sve one koji to više ne mogu.

Opet se pope na konja.

Rodžer ispregne ostale konje, koji su bili privezani pozadi za kola i odvede ih u koral. Onda uze svoga čilaša i krene za ocem.

Bez i jedne reči jahali su jedan za drugim uskim starim overlend putem prema Dilonu.

*
* *

Grad je još bio uzbuđen i potresen mecima, koji su za vreme podnevnog odmora odjekivali glavnom ulicom.

Preko, pred šerifovom kancelarijom, stajala su laka kola poluslepog rančera Hakarta.

A kraj njih šest konja njegovih sinova. Jedan nije bio osedlan.

Na tremu su stajala braća Hakart.

Hol zbunjeno pokuša da zakorači na ulicu, bulјeći u njega i gutajući pljuvačku.

U to se gore otvore vrata i stari Hakart izađe u pratnji šerifa.

Oven lako gurne oca.

— Oče, mister Eliot je tu — procedi kroz zube.

— Još se usuđuješ i da me oslovIš — prodere se ljudeskara na svog sina. — Ti, za koga sam mislio da jedini uz Hola i Mervila imaš nešto pameti! Šta tu dangubiš? Šta se uopšte smucate tu? Šta hoćete vi, vi dangube? Gubite se! Napred!

Kid, Brajen i Ralf krenu ka svojim konjima. Hol i Oven ostadoše.

Hol pogleda oca.

— Oče, ovde je mister Eliot.

— Video sam ga. Ne brini, toliko još vidim. A upravo si ti, Holmane, taj koji me naterao da krenem najtežim putem u svom životu. Ti si bio odgovoran za svoju braću. Zar mi nisi baš ti nedavno rekao da Džoni Eliot nije loš dečko, isto tako Vili i Ted, pa i mali Rodžer?

— Jeste oče, rekao sam. Naprosto mi nije jasno, kako se sve to moglo dogoditi.

Na to ga stari gurne.

— Odlazi, ti bedni razbojniče! Skloni mi se s očiju! A ovoga tu, tvog brata Ovena, povedi sa sobom. On, koji je večno išao s nosom zabodenim u bibliju, i čak je uvek nosio u bisagama. Ili Ovene, zar je možda danas nisi imao sa sobom?

— Jesam, oče — procedi kauboj kroz zube.

— Imao si je, dakle, kod sebe, pa si ipak pucao na svoje bližnje! Zato, jer si razumniji od svoje braće, trebao si tu ludost sprečiti. Zapamtite: više nikada neću da vas vidim!

Oven Hakart to posluša, prođe kraj oca i stade pred rančerom Eliotom.

— Mister Eliot, ako trebate kauboja koji bi radio za polovinu nadnice, molim vas onda pomislite na mene.

Eliot ga pogleda, ne razumevajući ga.

I Hol se povede za bratovim primerom.

— I na mene, mister Eliot. Čuli ste da više nemamo oca, da smo bez ranča i bez posla i da više nemamo krova nad glavom...

— Što ste sami skrivili! — dobaci im otac.

Oba kauboja nemo stajaše.

Eliot se okrene i pođe prema lekarevoj kući.

— Džemse! — poviče za njim stari Hakart.

Eliot zastane.

Poluslepi čovek ga stigne i uhvati za mišicu. Polako ga okrene i svi su ljudi videli kako su mu usne drhtale.

— Poslušajte me, Džems Eliote! Vama se obraća star i uništen čovek. Ja... ja... — Njegove preplanule, izrađene ruke, koje su počivale na Eliotovim mišićima, naglo kliznu dole. Levicom se maši prema predelu srca i zatetura se.

Eliot ga munjevito prihvati.

— Hol! — poviče za čovekom koji je odmicao.

Ovaj se okrene.

— Ovene, brzo! Ocu se nešto dogodilo!

Oni dotrče natrag i skupa s ocem svih onih mladića, koje su poubijali, odnesu svoga oca u lekarevu kuću.

Dok Viljems dotrča na trem s jednom bočicom u ruci, otkopča izbledelu plavu košulju rančera Hakarta i natrlja nešto od tečnosti iz bočice.

Hakart je tek nakon nekoliko minuta došao k sebi.

On nad sobom ugleda lekarevo lice, kraj njega skamenjeno lice čoveka kome Hakartovi naneše tako neizmernu bol, a iza njegovih ramena lica Hola i Ovena.

Tada se jednim trzajem uspravi.

— Hole, šta sam zapovedio! Ovene, ti bedna propalice! Šta sam naredio?

Lekar je pokušavao da ga umiri:

— Mister Hakarte, ne smete tako da se uzrujavate! Vaše srce...

— Hol — dahtao je rančer — odlazi! — I povedi sa sobom ovog biblijskog brata! Možda će on, naprežući svu svoju mudrost, moći negde nešto da isposluje za vas. A ako nađete Mervila, recite mu da i njega nikada više neću da vidim na ranču.

Bez i jedne reči kraj njih je stajao Džems Eliot.

— Džems, hteo sam... da vas... zamolim za oproštaj. Ali to bi zvučalo kao poruga i izazov! Oproštaj za četiri mrtva sina!

Eliot se trgne, kao da mu je neko taknuo srce usijanim gvožđem.

— Četiri! — Dakle je i Ted umro? Četvrti dečak!

Dok Viljems vide samrtnički bledo lice stočara.

— Ne, do sada su trojica, a i to je dosta strašno. Od pre jedno pola sata nadam se da ćemo Teodora moći da spasemo. Ozdraviti, onako sasvim ozdraviti, svakako neće više nikada. Ostaće bogalj.

Rančer proguta.

To je bio udarac, no ipak je bolje onoj ojađenoj ženi na ranču dovesti kući jednog bogalja nego četvrtog mrtvaca.

Teda nije mogao povesti sa sobom.

Ležao je bled kao kreč na svom ležaju u jednoj zamračenoj sobi.

Uz njegove noge, kraj ivice kreveta, stajao je rančer. Iza njega lekar.

I rančer Hakart pošao je za njima.

U to Ted otvori oči.

— Oče... vidim te. Gde je Vili?

Uvek je prvo pitao za Vilija.

Tako je to činio i onda, kada ga je otac izvukao iz Reid Roka, kad je jednom prilikom propao u snegu kad je pao s mustanga i kad je prigodom neke tuče dobio stolicom po glavi.

Lekar mu odgovori:

— Sve je dobro.

— Ne... neka otac kaže, dok! Inače... nije dobro — mucao je teško ranjeni dečak.

Džems Eliot duboko udahne i izjavi slomljenim glasom:

— Ne, Tedi, nije dobro, Vili je mrtav.

— Vi... Vili...? Ted zaklopi oči.

Dok Viljems uze oba rančera pod ruku.

— Moramo ga pustiti na miru. Još nije prebrodio krizu. Metak mu je bio neposredno kraj srca. Bila mu je to do sada najteža operacija.

U to se iza Eliota pojave Hol i Oven.

Ted, koji je opet otvorio oči, video je samo Hola.

— Hol... ti si živ! Ja sam... ci... ciljao na Ovena...

On se naglo prekine, jer je sada mogao da prepozna i Ovenovu okruglastu glavu.

— Oven! — rumenilo mu osu obraze. Ovene, nisam te pogodio?

Ovenu beše teško. — Jesi, Tede, ali ne opasno. U zadnji čas sam se izmakao.

Opet se stari Hakart okrene i obrecne na svoje sinove.

— Šta tražite tu? — siktao je tiho. — Rekao sam vam da nestanete. Smesta!

Na to oba kauboja izađu napolje.

Eliot pogleda svoga sina, koji je u međuvremenu opet sklopio oči.

— Doći ću po tebe, Ted, čim ti bude bolje. Sada moram kući da javim tvojoj majci da si živ.

Rodžer je stajao u hodniku.

Njega otac nije oterao, onako kako je to stari Hakart učinio s Holom i Ovenom. On je smeo da ostane, dok je onu dvojicu mladića vlastiti otac oterao sa ranča i iz Kauntija.

— Hol...

Holman Hakart zastane.

Rodžer je stenjao:

— Ako nigde ne nađete posla, dođite k nama.

Oven, koji je takođe stao, odmahnu glavom.

— Pa mi smo pitali tvoga oca, Rodžere. Neće nas. A ne može mu niko ni zameriti.

— Ne možemo da ostanemo ovde — reče Hol oporo. — Hodi, Ovene.

Izađoše.

Uskoro se začu topot kopita njihovih konja.

— I za to sam ja kriv. Sve to ide na moju dušu — šaputao je pred sebe kauboj Rodžer Eliot.

Rodžer beše izčezao, kad je stari Eliot izašao iz lekareve kuće.

Napustio je grad u pravcu jugoistoka.

Vrativši se kući tek kasno na veče, uzeo je dve čiste košulje i ponovno odjahao.

Onda ga nedeljama niko nije video.

*
* *

Na Eliotovom ranču su već odavno radili drugi ljudi: četiri kauboja i tri momka za čišćenje staje. Džems Eliot nije više imao sinova, koji bi mogli jahati za njega.

Preko, u naslonjaču, u senci krova od kola, sedeo je bogalj kome je život bio razoren pre nego što je pravo i počeo da živi. Bio je to naslednik ovog velikog ranča — Teodor Eliot.

Niko na imanju nije pitao za Rodžera.

On je napustio ranč, premda mu to niko nije naredio.

*
* *

Onog jutra je upravo jahao preko vrha brežuljka, pogledavši prema dolini u kojoj je paslo ono malo goveda, koja su pripadala Škotu Džonu Beringu.

„Pa zar nije zapravo taj prokleti Škot bio svemu kriv?" sunu kauboju kroz glavu. Zar nije od vajkada sva mržnja Eliotovih bila namenjena samo njemu? Zar se nisu sukobili s

Hakartovima samo zato, što su uporno hteli izbeći tog suvoparnog Škota, pa su neprestano zaobilazili oko Hakartovih livada?

A i u dvoboju se onog kobnog dana gore u gradu opet iznenada pojavio i umešao u stvar!

Zar je to bio puki slučaj, da je troje Eliotovih ostalo mrtvo, a četvrti bogalj — dok je od šest Hakartovih pao samo jedan?

Nije li stari nekako umešao svoje prste u tu igru?

Što je kauboj o tome duže razmišljao, to mu se njegova nemoguća zamisao učinila verovatnijom.

Bering je dozvolio da moja braća umru, pa je bio još dovoljno tvrda srca da svojim kolima Džona dovezе kući, kako bi se osvetio ocu!

— A da je Beringu sva nesreća, koja se dogodila, bila jasna u njenoj punoj težini još i pre nego što je i jedan od učesnika i shvatio i da je Džonija, naslednika ranča, dovezao kući iz neizrecive samilosti prema njegovom ocu, to neobuzdani mladić slabog karaktera nikada ne bi smatrao mogućim.

Dozvolio je da poginu sva moja braća! Taj bezosećajni čovek! Za to ću mu se osvetiti.

Rodžer je brzo skovao plan za osvetu: odvešće Škotu vodu. Kada potok presuši, onda će Beringova goveda što pasu na istočnoj strani, biti likvidirana.

To bi bilo najosetljiviji udarac, koji je mogao zadati rančeru.

Ništa lakše od toga. Trebalo je samo odjahati dosta daleko, sve do gore u brda, odakle je doticao mali Silver krik. Tu neće biti teško na nekom dobro skrovitom mestu napraviti dovoljno velik odvod, tako da će potok, ovde dole u ravnici, naprosto presušiti.

Tvrdoglavi kauboj odjaši gore u brda, prema Monida-prevoju, odakle je izvirivao Silver krik.

Radio je samo dva sata. Onda je bilo gotovo. Odvod ugrađen u mali gorski potočić bio je tako snažan, da je skoro sva voda bila odvedena prema severozapadu, prema brdima.

Samo se nešto vode probijalo kraj odvoda u staro korito, dole prema severu, na pašnjake omrznutog Škotlanđanina.

Rodžer Eliot je zadovoljno posmatrao svoje delo.

Kako se neprestano vrzmao u okolini, mogao je opaziti da je trava na sunčanoj žezi vrlo brzo izgorela. Ipak je i mala količina vode, koju je davao Silver krik, značila vrlo mnogo. Sada se to jasno opažalo, jer je područje desno i levo od njegovih obala opustelo, a Beringova stoka je gackala po skoro potpuno isušenom koritu potoka.

No, kauboj je morao ustanoviti, da je sledećeg popodneva potokom opet tekla kao srebro bistra voda i na suncu prozirna kao staklo.

Kada je stranputicom odjahao u brda, na svoje zaprepašćenje vide da je njegova brana bila srušena i da su vode Silver krika opet tekle svojim prirodnim koritom.

Tako dakle! Stari Škot nije bio naivan.

Ipak je gore na brzinu napravio novu branu.

Ali već prekosutra, vide da je Silver krik opet pun vode.

Džon Bering se, dakle, nije mogao raniti na taj način.

Samo i on nije baš mogao da bude svuda prisutan.

Jedan prerijski požar, na primer na severu, morao bi ga ipak vidno pogoditi.

Nesrećnik nije zazirao ni od toga da zapali kao barut suvu prerijsku travu.

Ali, na njegovo zaprepašćenje, u taj čas se digne vetar koji stade goniti požar prema zapadu, ravno na Eliotov ranč!

Nerazumni mladić pobeže u paničnom strahu.

No slučajno i ovo njegovo nedelo osta neotkriveno. Jedva sat i po nakon podmetanja požara pade jaka kiša, pljusak, koji se spustio iz crnih oblaka, što su se iznenada nakupili. Time, doduše, požar nije bio potpuno ugašen, ali ipak toliko, da je još samo slabo dalje tinjao.

Kiša je padala sve do ponoći, a sledećeg jutra se na pašnjaku Eliotovih videla samo ružna crna paljevina.

Kauboji i vlasnik Eliot ranča su mislili da se prerija zapalila sama od sebe, što se ponegde i znalo dogoditi.

Ali Džon Bering nije mislio da su se podmukle brane gore, u koritu Silver krika, stvorile same od sebe!

Tu je neprijatelj bio na delu...

Kad je sledećeg jutra nakon onog požara video gde je plamen prvi put zahvatio travu, prepao se: na mojoj zemlji! A kada je procenio kako bi se stvar svršila, da se nisu umešali vetar i kiša, tada se sledio.

Ko ga je hteo tako uništiti?

Škot je često preko cele noći jahao svojim pašnjacima, ali svom nevidljivom protivniku nije mogao otkriti trag.

A ko bi i zalutao u ovu osamljenu zemlju između dve reke, daleko od puta? A i ko bi se toliko namučio, da sve to uradi?

A ipak je morao postojati neko, bio to jedan čovek ili više njih, koji su dva puta pregradili Silver krik tamo gore kod izvora i koji su pokušali prerijski požar da usmere preko njegovih pašnjaka. U to nije moglo biti sumnje.

*
* *

Bilo je to jednog sparnog popodneva.

Džon Bering je izgubio nekoliko sati da dotera po neko zalutalo govedo. Najednom zastane i zagleda se u jahača, koji je iskrsnuo iz jedne doline kao sablast.

Rodžer Eliot!

Škot ga smesta prepozna. Kauboj je bio toliko sličan svojoj braći, da bi se teško moglo reći koji je to bio od Eliotovih, kada drugi ne bi bili mrtvi, a Ted bogalj.

Rodžer Eliot!

Rančerov je mozak napregnuto radio. Odakle je momak dolazio? Šta li je tu tražio?

U glavi Škotlanđanina se na tren rodi misao, misao koju brzo odagna, jer mu se činila previše čudovišnom da bi mogao da poveruje u nju.

Zašto bi se mladi čovek našao pobuđen da mu nanosi štetu? Ne, to je bila luda misao. Dokle samo čoveka mogu dovesti očajanje i briga!

Onda Bering potera konja prema mladiću.

— Halo, mister Bering! — pozdravi ga mladić licemerno.

Rančer dotakne rub svog šešira.

Nedavno je saznao u Dilonu da Rodžer više nije bio kod kuće. Da li

se možda vraćao? Odakle li je dolazio?

Kauboj ga zamišljeno pogleda. Rančer ga je ovaj put iznenadio prilikom jednog od njegovih krstarenja preko Beringovog imanja, pa se svojski trudio da sakrije strah.

U njegovom podmuklom mozgu rodi se nova ideja.

— Kako je, mister Bering — reče brzo. — Treba li vam jedan kauboj?

— Treba, Rodžere, ali mislim da bi vašem ocu bio potreban jedan ili čak dva kauboja manje, kad bi mu jedini zdrav sin, koji mu je preostao, ostao na imanju.

Rodžer pocrvene u licu.

— Ja ne idem kući.

Možda je trebalo da kaže: bojim se očevog besa i očiju moje majke! A bojim se i Tedovog pogleda! No, ne, to nikada ne bi prevalio preko usana.

Možda taj kauboj Eliot i sam nije znao šta zapravo hoće.

Da, da su otac a i mati mrtvi, onda bi se opet vratio. A Ted bi onda morao po njemu da se ravna. Bogalj? Šta je to, u stvari? Niko i ništa! Biće, koje na ranču samo smeta, na ranču na kome su potrebne samo zdrave i snažne ruke.

Nije se bez razloga događalo da su sa rančeva, gde se više nisu mogli upotrebiti za rad, nestajali stari ljudi, potucali se zemljom, da bi na kraju ostali po drumovima kao uginule životinje. Samo zato, jer su bili suviše ponosni da primaju milostinju na ranču, koji su sami podigli.

Bering je razmišljao: da nije došlo do svađe između momka i njegova oca?

— Dakle, kako stoji stvar? — prekine Rodžer rančerovo razmišljanje.

— Pa vi valjda ne mislite ozbiljno, Rodžer, da bih ja to mogao učiniti vašem ocu?

— A šta da mu učinite? Mogu misliti, da bi mu bilo mnogo milije da zna da sam kod njegovog suseda nego da uopšte ne zna gde se nalazim.

— Možda i ne. Možda bi mu bilo milije, da ste ma gde na drugom mestu, samo ne kod Džona Beringa.

Kauboj zaklima glavom. Grozničavo je razmišljao kakve bi još razloge mogao navesti da pridobije Škota.

U svojoj potpuno neosnovanoj i dubokoj mržnji prema rančeru odlučio je da mu zada takav udarac od kojeg se gori i strašniji ne bi mogao ni zamisliti.

Iznenada, kako je ugledao plave oči Škotlanđanina, setio se devojke, koja je imala iste plave oči. Setio se Ane Bering, lepe rančerove kćeri. Ali ta je bila tako nepristupačna, da su momci brzo odustali od pokušaja da je oslove, kada bi je sreli u gradu.

An je svoje izlaske u grad svela na najmanju meru. A ko bi bio u stanju da nađe neki razlog da pođe na Beringov ranč, ako je hteo da vidi An?

Lepa An Bering je bila skoro zaboravljena. A ipak je postojala.

Rodžer Eliot je iznenada, za sebe, ponovno otkrio. Pa ona je bila u kući, na imanju toga čoveka, koga je toliko mrzeo!

Morao je doći na to imanje, steći pravo da tamo živi. A onda mu neće biti teško da naivnoj devojci zavrti glavu. Rančer i njegova žena nisu imali dosta vremena da se neprekidno brinu za devojku, jer je na

ranču, koji je bio prilično veliki, a na kome nije bilo kauboja, bilo previše posla.

— Rado bih radio kod vas, mister Bering. A siguran sam, da bi vam bio potreban jedan kauboj.

Rančer malo nagne glavu u stranu, ispitivački posmatrajući mladića.

Zar je taj mladi Eliotov sin zaista bio dobar kauboj? Da, svi ti momci tamo preko bili su bez razlike pravi kauboji. A Rodžer sigurno nije bio nikakva iznimka. Bio bi on već dobra pomoć na ranču.

Ali, zar je mogao to da učini onom starom čoveku tamo preko? Zar nije bilo bezobzirno oduzeti mu sina?

S druge strane: zar konačno nije svejedno gde momak radi, kad i tako neće da ide kući? Uostalom, Rodžer je bio dovoljno odrastao da bi morao znati šta treba da čini, a šta ne. Ako već radi negde drugde, zašto onda ne kod njega? Šta li je on, Bering, još imao s Džemsom Eliotom? Što se njega tiče, stara svađa je bila već odavno zaboravljena.

Što je Eliot onog kobnog dana izgovorio po koju uvredljivu reč, to mu Škot odavno nije uzimao za zlo. Prevelik je tada bio jad, koji je pogodio oca ona tri mladića.

Bering skine svoj otrcani šešir i sivom maramom obriše ćelavu glavu.

— Dobro, Rodžere, možda se možemo sporazumeti, ako baš ne tražite previše. Konačno, ja nisam bogat čovek.

Rodžer je s mukom sakrivao svoju radost zbog ovog uspeha.

— Ne tražim mnogo, mister Bering. Reći ćete da sam lud, ali za dvadeset dolara sam vaš čovek.

Bering odmahnu glavom.

— Ne, to bi bilo iskorištavanje. Obično se plaća trideset pet, a za dobrog čoveka svaki rančer mora da plati četrdeset. No ja se moram snaći kako znam i kako mogu, pa nisam nikada ni mislio na to da uzmem čoveka. Daću vam, Rodžere Eliote, trideset dolara.

Momak je uporno ostao na dvadeset.

U nedoumici, vrteći glavom, Bering okrenu konja. Nakon nekoliko koraka stade i mahne kauboju.

— Recimo dvadeset pet.

Bez i jedne reči odjahaše zajedno natrag prema ranču.

*
* *

Preko, pred stajom, sedela su na jednoj rudi od kola dva čoveka. Rodžer u njima odmah prepozna Hola i Ovena Hakarta.

Ta dvojica, za razliku od Rodžera, doživeli su u onom strašnom satu i svoju tragediju. Kako stariji Hol tako je i mlađi Oven odavno gorko okajao svoj suludi čin, nastojeći očajnički da opet odobrovolje svog oca i pridobiju ga za sebe.

Ali kad ih je tri puta uzastopce odbio, odustali su od svakog daljeg pokušaja.

Za Hakarta je sada Brajen bio najstariji sin, a Kidu i Ralfu na ranču nije bilo ništa lakše nego njemu.

Na to su onda odbačeni mladići odlučili da bilo gde potraže posla.

Kod Eliota? Ne, tamo im je ipak bilo teško da odu, jer ih rančer u tom smislu nijednom rečju nije ohrabrio.

Kao prvi sledeći u Kauntiju je došao u obzir Bering.

I time je izbor bio gotov, jer sve ostalo su bile samo male farme, koje nisu mogle zaposliti stranog čoveka.

Bering je imao dosta zemlje i stoke. A kad bi imao još dvojicu ljudi, mogao bi dokupiti još zemlje a i stoke. Onda bi se dva kauboja već isplatila. Tako su mislila dva izagnana Hakarta.

Kad su ta dvojica prepoznala rančera, ustadoše i bez mnogo nade pođoše mu u susret.

Hol vide kako je Oven skinuo šešir i povede se za njegovim primerom.

Onda Oven gurne Hola. Na starijem je bilo da govori, ma da mu je to teže padalo nego Ovenu.

— Mister Bering, možda nas se još sećate...

— Da, na žalost. Još pamtim vaša lica. Danas izgleda da je uopšte čudan dan. I taj kauboj tu iza mene mi je presekao put, podsećajući me na jedan dan koji bih najradije zauvek zaboravio.

Na to Oven brzo upadne.

— Mister Bering, radi se o tome, da li biste vi nas mogli zaposliti?

— Zaposliti? — Bering skupi obrve. — Vas obojicu? Vaš otac i sam ima veliki ranč, pa ćete mu biti potrebni.

— Ne, on nas više neće. Jutros nam je to rekao po treći put. Nema više smisla da ga molimo. I zato smo ovde.

— Zašto baš ovde?

— Jer nas i njegov otac neće — reče Oven i pogleda Rodžera.

— Mogu da ga razumem — reče Bering.

— Rančeru, radićemo za pola nadnice — reče brzo Oven.

Džon Bering pogleda Rodžera Eliota, skine šešir i ponovo obriše čelo.

— To mi je isto pre jedno pola sata, kada sam ga sreo dole na Silver kriku, ponudio i Rodžer.

— On? — upita promuklo Hol. — Zašto on? Pa njegov otac ga se ne može odreći!

— To sam i ja mislio — saglasi se Bering.

Tada Oven promuklo procedi kroz zube:

— Gazda, on ne može biti tako jeftin kao mi! Radi ćemo svaki za petnaest dolara. Od četiri ujutro dok ne padnemo s nogu.

— I ja! — U Rodžerovim očima nešto sevnu.

Iznenada su opet bili protivnici. I opet su Hakartovi bili brojno nadmoćni. I opet ih je razdvajao sedi Bering.

— Nemam para da uposlim tri kauboja!

— A treba li vam deset — reče grubo Oven.

— Naravno, ali bez para ne ide.

— Ja sam prvi bio tu! — poviče Rodžer.

— Mi ovde sedimo od ranog jutra, a već smo govorili i sa mis An.

An! To ime sinu Rodžeru kroz glavu kao udarac munje. Ni za šta ne sme da izgubi tako mučno izvojevanu prednost.

— Nas ćemo dvojica da radimo samo za hranu, gazda! — promuklo izjavi Hol.

Dalje se već nisu mogli poniziti.

Rančer pocrveni od ljutine.

— Ne, ne i ne!

A onda redom pogleda sva tri momka. Bili su mladi, jaki i zdravi.

A sva trojica dobri kauboji, za koje bi se otimao svaki rančer i uz cenu od trideset pet dolara.

Tri takva čoveka, s njime kao gazdom, već su bili mala ali jaka ekipa. Broj stoke bi se mogao utrostručiti, mogao bi uzeti novu zemlju na kredit, a moglo bi se možda uzgojiti i ponešto konja. Sigurno bi ih dobio na zajam kod Žibona u Dilonu. Sa takva tri momka bi ranč za četvrt godine petosruko vratio izdatke za te ljude, ako bi pokušao sa nadnicom od dvadeset pet dolara.

Pre nego što je Rodžer, ili bilo koji od njih, nešto mogao da kaže, rančer digne ruku.

— Stanite pre svega jednom zajedno. Neću više nikada da vidim kako stojite jedan prema drugom. Inače ću vas izbaciti!

— Zar to znači da nas primate? — poviče Oven.

— Mir, sada ja govorim. Hol je najstariji. On je predradnik, a vas dvojica imate da radite što on kaže. A on šta ja kažem. Je li jasno?

Odmah se tri kauboja postroje jedan kraj drugoga. Oba beskućnika sa Hakartova ranča iskreno srećni, a sin sa Eliot ranča s izvesnim nemirom u duši.

U to se na vratima stambene zgrade pojavi devojka.

— Oče, ručak!

— Dolazim An. I to za pola sata, a ti do tada spremi jelo i za moja tri čoveka. Za Hol Hakarta, predradnika, i za kauboje Rodžera Eliota i Ovena Hakarta.

Začuđena devojka je merila trojicu muškaraca.

U Beringovoj kući nije bilo pogovora na ono što bi rančer naredio.

I već sledećeg dana je izgledalo, kao da je dobro odlučio.

Mala grupa je radila za novog gospodara sa zagriženošću svojstvenom izagnanicima.

Rančer nije trebalo skoro ništa da naređuje, a i predradnik nije imao mnogo šta da zapoveda. Bili su, svaki za sebe, prvoklasni kauboji. Čim bi Hol podelio posao, radili su kao mravi.

Nakon četrnaest dana niko ne bi ni prepoznao stari Beringov ranč.

Škot je na kredit uzeo goveda i konje. Dokupio je veliki komad pašnjaka. Broj njegovih kokošaka se upetorostručio, jer su se žene sada mogle mnogo više brinuti za živinu.

An je vozila jaja u grad, a tamo su joj ih, obzirom na cenu koju je tražila, naprosto istrgli iz ruku.

Oven Hakart je predložio rančeru tu nisku cenu.

— Tako smo, gazda, bez konkurencije...

Uopšte je taj oštroumni momak imao dobrih ideja, na čemu mu je Rodžer Eliot bio zavidan.

Ali radili su dobro i prosto su se nadmetali u revnosti.

Posle mesec dana, kada su ova trojica prihvatila njegov predlog da konačno jednom zajedno odjašu u grad, ostao je rančer sam na imanju, i pošao prema koralu, osvrćući se na sve strane.

Kako li je samo mogao biti tako neodlučan i bojati se da uposli i jednog čoveka!

Dobro, nije smeo da zaboravi, kako ovi kod njega rade za neznatnu nadnicu...

Onaj Džek Žibon, koji mu je nabavio konje, mora da je nešto slutio. Ali kako nikoga na imanju nije

video, kad je dognao konje, osim rančerove kćeri, to i on nije znao ništa određeno.

A Džoni Tekbridž je goveda doterao ravno na pašnjak. Bering i njegova kćer su preuzeli i prebrojali životinje.

Još niko nije tačno znao šta se događa na Beringovom ranču.

Sve do toga dana.

*
* *

Tri kauboja ujašu u glavnu ulicu — a ljudi se zaustaviše na ulici.

Rančer ih je namerno pustio s posla tako rano, da bi još zatekli otvorene dućane kako bi mogli da kupe neke sitnice. Konačno, svaki je čovek povremeno imao neke lične potrebe.

Bila je to slika, kakvu u Dilonu niko ni u snu ne bi mogao zamisliti: Hol i Oven Hakart, a između njih Eliotov sin!

Stali su pred Montana salunom, privezali svoje konje i ušli u točionicu.

I opet su stajali naslonjeni jedni uz druge.

Gostioničar ih je odmeravao tmurnim pogledom.

— Ljudi, molim... ja... ja... — mucao je. Onda poviče: — Suzana! Smesta pozovi šerifa! Reci mu da su Hakartovi i Eliotovi opet u gradu!

— Eliotovi! Ta vi ste slepi — reče Rodžer. — Postoji samo još jedan Eliot. A taj pripada, kao i oba ova Hakarta, Beringovom ranču. Bilo bi korisno za vas, da to zapamtite. Pobrinite se da nam šerif ne pokvari viski. Inače u ovom vašem ćumezu neće ostati čitav ni komad stakla kad ga mi napustimo.

Šta li je to bilo? Šta reče taj čovek tu?

Feri Kardrap je to shvatio brže, nego što bi se to od njega očekivalo. Starom Beringu je dakle uspelo da ove momke strpa pod jedan šešir! I to odmah na pravom mestu, naime na svom ranču.

Prokletstvo! To je bila prvorazredna senzacija.

Zato je, dakle, stari Škot mogao da kupi nova goveda, konje i kola, i đavo bi ga znao šta još? Zato je najednom bilo i tako jeftinih jaja kod Džekinsa.

*
* *

Ona trojica su pijuckala svoj ...ski, platila ga — i kada su se okrenuli da odu, neko gurne vrata.

Pred njima je stajao Brajen Hakart. A za njim Ralf, Kid i dva strana momka.

Brajen u nedoumici pogleda braću.

— Hej, šta je to?

Hol je hteo da prođe kraj njega.

Brajen ga zadrži. To je bilo pogrešno.

— Pusti me — zareži Hol na njega.

— Hol, šta vi tu radite? Do đavola, ako to otac sazna, biće bure. Pa vi ste hteli da odjašete iz Kauntija!

Oba Hakarta su htela da izađu, ali Rodžer, taj zlosrećni Rodžer Eliot zastane.

— I to vi dozvoljavate? Hol, Ovene! Od tih fićfirića?

Brajen ga smesta udari. Rodžer

ga odbaci udarcem leve pesnice. Ali već su se tu našli Kid i Ralf.

Oven je još stajao na tremu.

— Hol, ne možemo otići. Moramo da mu pomognemo!

— A šta se taj idiot upušta s njima?

Oni se okrenuše i za samo deset minuta se u Montana salunu nije moglo naći ništa čitavo.

Šerif se mudro nije pojavio. Ali za to je došao Džon Bering.

Dobro je on naslutio što bi se moglo dogoditi! A i opomena njegove žene nije bila izrečena samo tako u vetar!

— K vragu! — psovao je. — Proklete ništarije! Šta sam vam rekao? Prokletstvo! Čistite se do đavola! Ali odmah!

Hol zastane pred rančerom, držeći pocepani rukav svoje košulje.

— Dozvolićete, gazda, da nismo mogli mirno gledati ove što zamalo ne umlatiše Rodžera.

— Tako, to moram dozvoliti? Poludeli ste! Poslednji put kažem; napolje! I nazad na ranč! Smesta!

Tri Beringova kauboja poslušno odjure prema ranču.

Brajen i ostali zgledaše se u nedoumici.

Bering krene prema Brajenu.

— A i vi biste se mogli držati sledećega: ovakvi sukobi ne vode ničemu. Jasno, štetu koju ste ovde počinili, treba pravedno podeliti. Vi i vaši polovinu, a ja drugu polovinu.

— Vi? — mucao je Brajen začuđeno.

— Da, na kraju krajeva, bili su to moji kauboji!

— Vaši?

Bering se uputi tezgi.

— Vi ćete, mi, Kardrape, reći koliki je moj deo. Imam u vas poverenja.

Gostioničar, koga su takođe zakačili, pritisne maramicu na jednu ogrebotinu na licu i reče:

— U redu, mister Bering.

*
* *

Na Hakartovom ranču, kao i kod Eliotovih, vest je delovala kao udarac groma.

I kad je Eliot, koji se opet sredio, krišom procenio broj stoke svog suseda on se prepao.

Pa tako šta se nije moglo dogoditi na pošten način! Zar mržnja i očaj mogu da donesu i takve plodove?

Ali on nije znao da je Bering bio još zadužen do guše i da je tek započeo tešku bitku.

U to vreme se, jednog prepodneva, na ranču Škotlanđanina pojavi jedan jahač.

Bio je to suv čovek, oštrih crta, ali bledog lica i sivih očiju.

Jahao je na izmorenom doratu, a i sam baš nije ostavljao utisak odmornog čoveka.

An Bering dođe na verandu i upita ga šta želi.

— Malo vode, mis — reče stranac teksaškim naglaskom.

— Izvolite, tu je bunar. Lončić visi sa strane. A za vašeg konja imate pojilište kraj staje.

Stranac nije ni slušao što je žena govorila — on je doslovno gutao pogledom.

Nebesa! Kakva ruža u cvoj usamljenoj preriji!

On zakorači jednom nogom na stepenište i odupre se o koleno.

— Recite, mis, zar kod vas ne bi bilo nekog posla za mene?

— Ne, mislim da ne bi...

No Rik Skiner nije odjahao dalje, premda je ugasio žeđ, a i konj mu je već strigao ušima.

Sedeo je preko u senci i buljio pred sebe.

— Šta li samo još hoće? — upita zabrinuto An svoju majku.

— Ne znam. Možda je umoran — ili gladan. Odnesi mu komad slanine, malo sira i krišku hleba.

— Nije loša ideja, mis — reče čovek, kad ugleda An sa hranom.

— Zovem se Bering.

— Dobro, mis Bering. Ali samo odnesite to opet natrag. Čekaću ovde.

— Koga?

— Mister Beringa. Vašeg... muža?

— On je moj otac.

— Tim bolje!

On se ponovno neprijatno naceri pokazujući žute zapuštene zube.

*
* *

Za to vreme su se ljudi na pašnjaku mučili sa žigosanjem stoke.

Kad su konačno, okupani u znoju, za taj dan završili posao, reče Oven Hakart:

— Da, šefe, tu bi dobro došao još jedan čovek zbog pripremanja hrane za zimu. A hteli smo još i nešto drva da oborimo, ogulimo i dovučemo. Time se uvek zaradi lepa hrpa dolara, koja zimi i te kako dobro dođe.

Drvo? Na to Bering već godinama nije ni pomišljao, premda je imao lep komad šume, koja je bila neiskorišćena, tamo na jugu prema brdima.

Na drvetu se lepo zarađivalo ako se obori, oguli i dopremi do pilane kraj stanice. Ali samo sa četiri čoveka nije mogao da još i taj posao obavi.

U takvu situaciju je upao Rik Skiner.

Ustao je tek kad je rančer pred njim zaustavio svoga konja.

— Vi ste Bering? — upita, nagnuvši glavu na stranu i gledajući Škota, pri čemu je mrdao vrhovima nožnih prstiju, ispruživši noge i zabivši palce u opasač revolvera. U otrcanim futrolama je imao zataknuta dva teška kolta od četrdeset pet milimetara.

— Ne, momče, to nije Bering, nego mister Bering. I to za svakoga. A ko ne veruje, tome ćemo to rado utuviti u glavu.

Skiner se zagleda u Eliotovo lice i naceri se, široko otkrivši pri tome svoje žute zube.

— Ti si predradnik?

Na to tri Beringova jahača kliznu iz sedla, gledajući preteći u njega.

I rančer klizne iz sedla i dodade dobroćudno:

— Imate prilično čudnovate običaje, čoveče. Čini mi se da dolazite iz Teksasa?

Preko Skinerova lica pređe neka sena.

— Imate li šta protiv Teksasa, mister?

— Sigurno da ne, ako mi ljudi koji odatle dolaze za to ne dadu nikakva povoda. Šta želite?

— Tražim posla.

Pri tome se Rik nasloni na jedan stub i strpa ruke u džepove. Tako

je ličio na sve, samo ne na čoveka kome je rad prirastao srcu.

Ali Bering je razmišljao o potrebi da primi u službu još jednog čoveka, pa se trudio da pređe preko neučtivog ponašanja stranca.

— Kakav posao?

Na to se Skiner uspravi i zakrešti:

— Ja sam Teksašanin, dakle kauboj. Ako trebate dobrog predradnika...

— Imam dobrog predradnika, mister...

— Skiner, Rik Skiner.

Skiner? To ime je neprijatno podsetilo četvoricu ljudi.

Zar se nije tako zvao zloglasni razbojnik, koji je godinama terorisao srednji Teksasa, pa i područje sve do granice Oklahome.

Skiner se cerio.

— Razumem što vam se moje ime ne sviđa. Ed Skiner bio je moj brat.

Ed Skiner! Tačno! Ed Skiner, tako se zvao bandit.

A ovaj momak tu je bez ikakva stida i oklevanja izjavio da je brat tog zloglasnog razbojnika!

— Zar je Ed Skiner zaista bio vaš brat? — upita suvo rančer.

— Da, i bio bi to još da nije bilo onog maršala, koga ću ja jednog dana poslati tamo gde mu je mesto.

Oven Hakart prekide tišinu, koja je zatim nastala:

— Nije li ga oborio Vajat Erp?

— Da, Vajat Erp! — Ljudima je izgledalo da Teksašanin to ime nije izgovorio, nego prosiktao, kao što sikće zmija.

Tačno, Vajat Erp! Čuveni maršal iz Dodž Sitija je nakon ubitačne potere, koja je trajala nedeljama, i koja se protegla celim Teksasom uspeo da likvidira hladnokrvnog ubicu. Onda je o tome govorio ceo zapad.

A ovaj čovek je brat tog višestrukog ubice? Zar je stranac mislio, da se takvim izjavama treba još i pohvaliti?

Ceo taj nastup je bio tako neobičan, da je čak i mudri Oven Hakart trebao neko vreme da se seti da postavi pitanje:

— A vi — niste nikada imali nešto zajedničko s poslovima svoga brata?

Skiner skupi uske svetle obrve, koje ga nisu baš osobito krasile, i reče:

— Ništa zajedničko? Čemu to luckasto pitanje? Moj brat je bio moj najbolji drug. Ja sam mu se divio.

— Mora da je bio znatno stariji od vas? — pita rančer.

— Ne baš mnogo — odgovori Skiner. — Pet godina.

Verovatno se već davno ne bi više bavili s njim, nego bi tri kauboja po kratkom postupku izbacili neprijatnog posetioca da ih taj Rikard Skiner ipak na neki čudnovat način nije zaustavio.

Džon Bering je imao osećaj da taj čovek ne laže, ali da je tim groznim srodstvom hteo da postane interesantniji.

Možda se bojao da bez toga ne bi uspeo da ostavi bilo kakav utisak? Ali grešio je!

Jer i ako mu onaj, koji ga sa osećajem jeze sluša, možda posvećuje više pažnje, nego što bi to inače činio, Rik Skiner time nije ništa dobijao.

— Valjda i vas ne traži neki šerif zbog sličnih stvari? — upita Bering oštro.

Skinerovo se lice najednom ukoči kao maska.

— Moj brat je, mister, bio borac za slobodu i...

— Tu priču znam — prekine ga oštro rančer. — Izvolite odgovoriti na moje pitanje!

Činilo se da je ovaj način razgovora bio efikasniji. Teksašanin izvadi ruke iz džepova.

— Ne, mene ne traži ni jedan šerif.

— To bih vam od srca savetovao, Skineru. Jer ako ste tu mislili da nađete zavetrinu, onda ste zaigrali na pogrešnu kartu.

Teksašanin se šuplje nasmeja da je čak i Rodžera podilazila jeza.

— Dobro, dakle — odluči rančer. — Ako ste vi čovek nekažnjavan i ako želite da radite, ako niste neprijateljski raspoloženi prema nama i drugima nećete smetati i ne zahtevate preveliku nadnicu, onda možemo razgovarati.

— Zar to nije mnogo što vi tu odjedanput tražite? — upita Skiner drsko.

— Gazda — primeti Hol — momak mi se ne sviđa.

Skiner munjevito okrete glavu. Oči mu se iznenada skupe.

Ko je taj čovek, rančeru?

— Moj predradnik, Hol Hakart!

— Ah, predradnik — Skiner se ljuljao na vrhovima nožnih prstiju, ruke je opet gurnuo u džepove, a licem mu začas pređe kiseo osmeh.

Oven Hakart upita:

— Zar zbog ovoga ovde moramo i dalje da dangubimo, šefe?

— Ne, odvedite konje, pa da završimo za danas.

Skiner htede još nešto da kaže, ali mu Bering odlučnim pokretom ruke naredi da ćuti.

— Ako vam je, Skineru, zaista stalo do zaposlenja ovde, onda se morate prilagoditi društvu. S druge strane, možda nije isključeno da s vašim ponašanjem želite reći: ne želim ništa da krijem da ne bi bilo šta da se otkriva...

— Otkriva? Što time želite reći, rančeru! Ja sam...

— Nemojte gazdu da prekidate Skineru! — ponovno zabrunda Hol. Desi li se to još jednom, zapraskaće. Što li vi to o sebi zamišljate, koliko mi tu vremena gubimo sa primanjem ili odbijanjem nekakvog kauboja nazvanog Skiner! Kao da ga imamo na pretek!

To je opet bio pravi način a Teksašanin se nesigurno cerekao.

— Dakle — nastavi Bering — da budemo kratki: mi se ne divimo ni vašem bratu ni bilo kojem drugom čoveku koji se grubo ogrešio o zakon. Naprotiv, osuđujemo svako razbojništvo! Ne želim da kao moj kaubój i dalje širite svoju mračnu priču.

— Onda nisam čovek za vas!

Skiner posegne za uzdama svoga konja.

Bering je netremice gledao za njim. Jedva se svladavao da ne pozove nazad čoveka, koga bi sigurno mogao dobro upotrebiti u poslovima kod seče drva, a i inače.

U to zakrešti Rodžer Eliot:

— Pa kuda ćeš, Skineru? Zar možeš i da pomisliš kako je na ova tri ranča, što ih tu ima u okolini od stotinu milja i jedan gazda drugog mišljenja? Što se mene tiče, ti si idiot!

Ričard Skiner pusti svoga konja

i vrati se. Zaustavi se pred Rodžerom.

— Gde želiš da ležiš, mladiću?

Rodžer zaškilji na jedno oko.

— To sam baš hteo ja tebe da pitam — reče i već udari.

Udarac leve pesnice teško pogodi Teksašanina. Ali ga ne obori.

Skiner se vrati opuštenih ruku.

— 'Ajde momče! Udari još jednom, a onda ću da ti istrgnem ruku iz ramena.

Pokazalo se da je Ričard Skiner čovek tvrd kao čelik.

No ipak je okretnom Eliotu uspevalo da ga dobro odmerenim udarcima održi na odstojanju.

Džon Bering prekine divlju borbu.

— Dosta! Imamo važnijih stvari da uradimo, nego da se tučemo. Skineru, hoćete li o pomenutim stvarima u buduće ćutati ili ne?

— Je li to ultimatum?

— Da.

— Dobro, onda sam prisiljen da se odreknem svoga brata.

Da li je to bio samo teksaški ponos? Ili tvrdoglavost, ili pak samo rafinirani blef? Kako bilo da bilo, taj Rik Skiner nije bio svakodnevna pojava i ljudi na Beringovom ranču još nisu videli sličnoga.

— Koliko dobija predradnik? — upita Rik.

— To vas se ništa ne tiče — odgovorio mu je gazda.

— Dobro, a ostali?

— Mi dobijamo dvadeset pet — reče Oven onako kako je stvarno bilo.

Skiner se šuplje nasmeja.

— Vi ste ili ludi ili živite na mesecu. Kod nas u Teksasu se plaća trideset.

— Pa zašto onda niste ostali u Teksasu — odgovori mu Oven.

— Sad sam ovde i ne preostaje mi ništa drugo nego da primim dvadeset pet.

— Zato je viski ovde bolji — tešio ga je Eliot, koji se još pre pet minuta s njim tukao.

An, koja je sve to pratila kroz zavese iza kuhinjskih vrata, bez reči zaklima glavom.

— Zar nije strašno, da se takve ljudi moraju primiti na posao? — reče joj mati. — Taj čovek je odvratan. Već sam njegov smeh, a da se ne govori o njegovim rečima.

— Ocu je potreban!

— Na žalost...

Tako teksaški kauboj Skiner ostade na ranču i dade se odmah na posao koji mu predradnik odredi.

— Kapija na koralu nije u redu. Treba namestiti nov drveni zasun.

Skiner klimne glavom i pođe u šupu da mu pokažu sanduk sa alatom, a uskoro se začu lupanje čekića i pilenje. Novi radnik se sa puno elana dao na posao.

Posao je obavio uredno i dobro.

Tri dana kasnije je ljudima na Bering ranču bilo jasno da s tim Skinerom u pogledu međuljudskih odnosa nisu baš dobili premiju, ali da je bio sasvim dobar, upotrebljiv i žilav kauboj.

Ipak, jedva da je bilo ikoga na ranču koji ga ne bi s veseljem ugledao kako opet napušta ranč. Taj nezgodni momak prosto je kvario vazduh na ranču.

*
* *

Eliot je smatrao da su mu dolaskom Teksašanina ponovo poremeće-

ni planovi, pa je prema njemu pokazivao otvoreno neprijateljstvo. Sa prisutnošću one dvojice Hakartovih se već nekako pomirio.

Ovi mu neće smetati. Nijedan od njih nije bacio oko na An. Bili su srećni da su se smestili kod Beringa i nisu imali nikakvih drugih želja.

I niko ne bi došao na pomisao da je Rodžer Eliot nameravao da osvoji srce lepe An, da bi je zaveo i ostavio.

Džon Bering mu nikada nije učinio ništa na žao. Ali Eliot je bio tako zadrt u pomisli da je za svu nesreću za smrt njegove braće i činjenice da otac više neće da ga vidi kriv ovaj Škot.

A sada eto ti toga Skinera...

Uveče nije legao tako rano kao oba Hakarta. Vrzmao se po dvorištu, a jedne večeri, oko deset sati, otkrije ga Rodžer pod devojčinim prozorom.

An je upravo htela da zatvori prozor, kad Skiner gurne komad drveta među krila.

An prestrašeno ustukne.

— Ja sam, An — začu Rodžer Teksašanina.

— Odlazite!

— No, golubice moja, nemojte biti tako zla! Ne smete da me zamenjujete s tim prašnjavim kravarima ovde. Konačno, ja sam...

— Šta si ti? — upita Rodžer i kao da je iznikao iz zemlje iskrsne pred Teksašaninom.

Ovaj zamahne pesnicom i pogodi Rodžera u vrat.

Rodžer uzvrati udarac! Jednom, a onda zahvati desnicom, ugnuvši se jednom zamahu Teksašanina, pogodi ga levicom u bradu i još jednom desnom rukom s druge strane vilice.

Time je borba bila završena. Skiner se otetura unazad i pobeže.

An je stajala na prozoru.

— Hvala, mister Eliot.

— Molim.

Ona nije razmišljala o tome, kako se sin rančera Eliota iznenada tako brzo našao tu. Verovala je samo, da mu je dužna zahvalnost.

— Mis An... Hteo sam vam reći odavno nešto.

Devojka, koja je već zapazila da se naočiti momak interesuje za nju, zbuni se:

— Molim vas ne, moji roditelji još ne spavaju.

Onda u mraku zapazi kako mu blistaju zubi.

— Ali, An. Hteo sam vam samo reći, kako sam zahvalan vašem ocu što me je primio. Tako sam barem u blizini rodne kuće. Jako sam srećan. A zahvalan sam i vašoj majci i vama.

On joj pruži ruku i oseti u svojoj jednu kao led hladnu devojačku ručicu.

Dobro je znao da je s tim licemernim rečima kod tog neiskusnog stvorenja postigao više nego sa ne znam kakvim burnim ljubavnim izlivima, kojima bi je samo zbunio i preplašio.

An Bering se zaljubila u sina rančera Eliota koji nije hteo da se vrati kući posle onog strašnog dvoboja.

A nakon nekog vremena ona to reče i svojim roditeljima.

Otac je to primio sa izvesnom zabrinutošću, jer mu je onaj mučan događaj u Dilonu još bio svež u sećanju. Setio se tvrdog, hladnog lica tog mladića koji je pre dvoboja najmanje oklevao i pokazivao najmanje straha.

Inače, naravno, nije više imao šta da prigovori mladom Eliotu. Naime, ako se dobro razmisli, nije na daleko i široko mogao naći boljeg muža za njegovu kćerku. A možda — ko zna — možda će se jednog dana kojim čudom pojaviti ovde i Džems Eliot da pruži ruku pomirnicu svome sinu.

Tako su Bering i njegova žena odlučili da još neko vreme posmatraju kako će se stvari razvijati pre nego što blagoslove želje svoje kćerke jedinice.

Sama An je svoju tajnu još čuvala za sebe. Samo je s njome upoznala roditelje. Čak ni Rodžeru nije ništa rekla.

Jedne večeri, kad je opet čekao u blizini njenog prozora, iskrsne pred njim jedna spodoba.

Skiner!

Rodžer skoči sa kamena na kome je sedeo.

— Šta hoćeš?

— Isto što i ti. Imamo tri mogućnosti: ili da bacamo kocku, da pucamo ili da pitamo An.

Rodžer Eliot se okrene.

— Ti si lud.

— Nikakvih uvreda, momče, još me ne poznaš.

— Dovoljno mi je i dosadašnje iskustvo.

— Slušaj, imam utisak, kao da ti nešto nameravaš.

Rodžer se naglo okrene. Iz očiju mu je sevalo i iznenada se Rik Skiner nađe pred revolverskom cevi.

Time se Rodžer Eliot sam izdao. Osim toga, ne beše više dovoljno spretan da se izvuče iz šripca.

Skiner se tiho nasmeja u sebi.

— Ti si sa susednog ranča, burazeru. Upoznat sam sa svime. U gradu ima dosta brzih jezika. Čuo sam tamo koješta. Već je tvoj stari imao neku svađu s Beringom...

Sad se tek Rodžer uhvatio.

— Loše su te obavestili, Rik.

— Ne verujem. Ti momče nešto smeraš. A znam i šta. Ali evo ti predloga. Udružimo se. I ja nisam slučajno ovde.

Još uvek Eliot nije osećao opasnost klopke u koju je upao.

— Šta želiš od mene? — upita.

— Ja ženu, a ti sve ostalo.

Rodžer nije razumeo.

— Šta...

— Ne pravi se glupljim nego što jesi. Za oba Hakarta već verujem da su glupi i priprosti i da iz očajanja što ih je otac oterao tavore ovde za bednu nadnicu...!

— Bering i ne može više da plati. Ranč je još pre dva meseca bio na rubu propasti...

— Ne pričaj. Ne radiš ti tu za dvadeset pet dolara. Ti imaš neki plan. I ja ga znam odavno!

Rodžer se ne seti da pomisli na to kako i Skiner ovde radi samo za dvadeset pet dolara.

Skiner nije imao određen plan, barem ne kad je došao — samo je imao loše namere. Kao što ih je imao svuda gde je do sada nogom stupio. Ovde su ljudi doduše bili grubi i surovi, ali se činilo da bi se moglo doći do nečega.

A taj Rodžer uopšte nije voleo tu devojku. U očima mu se baš čitala mržnja. Skiner, koji je bio dobar poznavalac ljudi, znao je to već od onog dana, kada je u gradu čuo o svađi među tim porodicama koja tinja već četvrt stoleća.

— Nisi dosta lukav, Teks — pokušavao je Rodžer da se izvuče kad

je osetio da ga je onaj drugi progledao.

No bandit je svoj plen čvrsto držao na udici.

— Eliote, ne uobražavaj ništa. Prozreo sam te i uspećeš samo ako podeliš sa mnom.

— Šta da delim?

— Ti si samo zato tu, da uništiš čoveka, koji je tvome ocu oteo devojku. Za mene će pri tome otpasti koja malenkost, ona žena, zgodna mala An, sa onim što preostane.

— Kako ti to zamišljaš?

— To neka bude samo moja briga...

Tako su ta dva tako različita čoveka postali partneri.

Već sledećeg dana je Skiner izjavio da mora u Dilon kod lekara, jer da ga probada na levoj strani u grudima. No umesto toga odjaši na Eliotov ranč, gde zatraži da ga smesta primi rančer radi važnih saopštenja.

Džems Eliot je saslušao najčudniji monolog u svom životu.

— Vaš je sin preko kod nas. On je moj partner. Odavno. Ja sam brat Eda Skinera. Mi smo prozreli Beringove mahinacije i sprečićemo ga da ih sprovede. On planira vaše potpuno uništenje. Kad biste imali oči u glavi, onda biste znali...

Rik je celi sat raspredao izmišljotine pred zaprepašćenim čovekom. Eliot je samo s vremena na vreme odmahivao glavom.

Ali onda je ipak zagrizao mamac i Stari Eliot je naseo banditovim podmuklim pričama.

Zato se, dakle, Bering oporavio! Stari suparnik je planirao njegovo uništenje. Mora da je poludeo.

— No, ja ću ga već baciti natrag u njegov sićušni bedni potočić...

Mržnja je bila podgrejana.

Rik Skiner nikada ne bi ni pomislio da će stvar tako lako da krene.

Da se Rodžer Eliot samo jednom setio da osedla svog konja i da odjaše kući, možda je sve još moglo da se spreči.

Kako je Skiner sve to zamišljao, to niko nije znao. Uostalom, on i nije bio brat onog ubijenog desperadosa. Taj uopšte nije imao brata. Skiner, koji je slučajno imao isto prezime kao i zločinac, kome je Vajat Erp priredio neslavan kraj, izmislio je celu priču, da bi oko sebe stvorio tajanstvenost i strah.

Bio je naprosto bandit, skitnica. Već je više puta pokušavao sa takvim poduhvatima, ali mu je ovde tlo izgledalo osobito povoljno.

Kako je Rik mislio da osvoji devojku, nakon što Eliot uništi Beringa, to Rodžeru nije bilo jasno. On je samo saznao da je Teksašanin sreo rančera Eliota i ovome napričao kako Bering u njemu ružno govori i to o svim Eliotovima, što se uveliko prepričava po Kauntiju. Eliot je na to navodno izjavio da preko toga neće preći ćutke.

Skiner je pomišljao na to, da kad rančeri udare jedan na drugoga, nastupi kao zaštitnik mlade devojke. Bering bi kod te svađe morao pasti, a on bi nasledio njegovo imanje.

Podmukao i sulud plan.

Rodžeru Eliotu nije bilo jasno kakvu bi on ulogu u tome trebao da igra. Nije čak ni primetio da je Teksašanin preuzeo na sebe inicijativu u sprovođenju plana.

On je samo hteo da se osveti Beringu. A sada je Rodžer saznao od

Skinera da je Bering oboleo od grandomanije. U celom Kauntiju se pričalo o govorima koje je držao protiv Eliotovih, u kojima je pretio da će ih „požderati".

Kako je bilo moguće tako zaslepiti jednog mladog čoveka kakav je bio Rodžer Eliot? Kako je samo mogao da se uortači s takvim đavoljim tipom?

Borba je započela pre nego što su glavni učesnici i mogli da pomisle.

Jedne noći izgorela je velika štala za slamu na Bering ranču.

Rodžer je prvi stigao, jer se upravo vraćao od An, s kojom je brbljao na njenom prozoru.

Na svoje zaprepašćenje, u jahaču kojega je video u odsjaju vatre prepozna — svoga oca.

Svog rođenog oca!

Džems Eliot, palikuća!

Eliotov ranč nije više bio ono što je bio za života rančerovih sinova. Eliot je od onda imao mnogo neprilika sa svojim kaubojima, osim toga i gubitaka kod prodaje stoke, začepljenje vodenih kanala i sličnih stvari, sve slučajnosti ali koje je Eliot sve od Skinerove posete ranču pripisivao zlobi starog Beringa.

I tako je došao na susedni ranč, ne bi li svemu učinio kraj, još i pre nego što je pravi rat započeo.

Požar su ugasili. Samo uz teške napore su Beringovi ljudi sprečili da se vatra ne proširi i na susedne drvene zgrade.

Skiner je bio taj, koji je šapnuo rančeru.

— Bili su to ljudi sa Eliotovog ranča. Dvojicu od njih, koje sam često video u gradu, u salunu, prepoznao sam u odsjaju vatre. Eliot je taj, koji vam zavidi na usponu, koji bi želeo opet da vas vidi u bedi. A mrzi vas još više jer je Rodžer zaposlen kod vas.

Bering je doduše odlučno odmahivao glavom, ali i u njegovu se dušu uvukao crv.

Kad je onda odmah sledećeg dana u gradu sreo Džemsa Eliota i kad je ovaj pred njim pljunuo, Beringu se činilo da mu je sve jasno. Sada je mislio da zna i ko mu je odvodio vodu sa Silver krika i podmetnuo prerijski požar.

Da to je bio Rodžer, to nikad ne bi pomislio.

I tada je započeo rat.

Rodžer je pratio događaje sa čudnim osećajima.

— Rodžere, šta se to dešava? — upita ga An jednog dana. Molim vas, recite mi. Zašto nas vaš otac napada? Nismo mu ništa nažao učinili!

Kauboj vide kako mu se Skiner približava i ne htede da ispadne kukavica, pa se okrenu i bez reči ode od devojke.

An uplašeno pogleda za njim. Mislila je da ga grize savest zbog sramnih postupaka njegova oca.

Onda jednog dana posve neočekivano poluslepi stari Hakart osvane na imanju.

Kad ga Hol i Oven ugledaše zaprepastiše se.

On dojaše pred njih i reče oporim glasom:

— Bila je vaša stvar hoćete li na jednu ili drugu stranu. Ja sam vas se odrekao. No vi ste se pošteno poneli, barem koliko sam ja čuo. Ali ako vi vucibatine sada hoćete da se borite protiv čoveka, kome ste pobili skoro sve sinove, onda ću vas prethodno ja postreljati.

Oba su kauboja stajala utučeno.

— Odgovorite! — zagrmi Hakart.

— Oče — odgovori Hol poluglasno — mi nemamo nikakva prava da tako urlamo na dvorištu ovoga ranča. To nije naše dvorište, a nije ni glavna ulica u Dilonu.

— Šta... ti pada na pamet!

— Oče, Hol ima pravo! — reče Oven.

— Tako, on ima pravo. Vi dakle hoćete da se borite protiv Eliota?

— Mi uopšte ne želimo nikakve borbe, oče. Ali mister Bering je naš gazda. A ako ga neko napadne, onda je to samo naša dužnost da se s njim i za njega borimo, kao što je to dužnost svakog kauboja prema svom gospodaru. Ako se protivnik sada nesrećnim slučajem zove Eliot, onda je to jedan nov sukob, koji s onom glupošću u glavnoj ulici u Dilonu onda nema nikakve veze.

— Nesrećnim slučajem... besmislica... nikakve veze... dobro! Da vam još nešto kažem. Otkažite vi posao i pođite sa mnom.

Sada stariji Hol odmahnu glavom i odlučno izjavi:

— Ne, oče, kauboj nije tele koje se može prodati, niti panj koji se po volji može kotrljati ovamo ili onamo. Mi smo ovde bili na hrani i na plati, rančer je nama dobar i ne možemo ga napustiti usred najtežega posla.

Hakart spusti glavu. Ne bi bio rančer, kad ne bi uvideo opravdanst ovih reči.

Namršten, bez reči, odjaši sa imanja.

Džon Bering je mogao da čuje svaku reč toga razgovora.

On priđe obojici i reče im:

— Momci svršimo to kratko; vaše vreme je prošlo. Ja vas više ne trebam. Dobićete punu platu za ovaj mesec i odjašite odmah. Vaš otac ima i sam dosta posla za vas.

Hol se pobuni. Ali Bering osta dosledan.

Tako obojica nakon jednog sata odjašu nemi i utučeni.

Bering je stajao na kapiji. Obazre se i upita:

— Gde je Rodžer?

Kauboj je bio na pašnjaku. Kad se na večer vratio, rečeno mu je kratko:

— Rodžer, i vi ćete napustiti ranč. Ne možete da radite na ranču, koji vaš otac misli da mora uništiti...

I Rodžer Eliot nije mogao ništa protiv rančerove odluke. Odjahao je kao oterani pas podvijena repa.

Na to se rančer obrati Skineru.

— A sada odlazite i vi!

— Ja...! — tobože u čudu reče Teksašanin.

— Da, vi! I to odmah.

Ranč Škota Beringa bio je opet tih i napušten.

Jedan očajan čovek se skupio na stepenicama verande, gledajući pred sebe.

— Znao sam: nemam sreće! a sada idemo u susret konačnoj propasti...

Bering je mislio da neće smoći snage da još jednom započne.

Bilo je gotovo.

Jedan zaslepljen čovek, koji je živeo samo nekoliko milja udaljen od njega, nije mu ni nakon četvrt stoleća mogao oprostiti izbor žene koju su obojica prosili. Tako je barem mislio Bering.

Nije znao da je tu paklenu vatru podgrejao razbojnik Ričard Skiner.

* * *

Jahač je imao od sunca preplanulo lice, hladne plave oči i tamnu kosu, koja se blistala kao crni biseri. Jašući u senci crnogorice, kroz gorsku čistinu, skinuo je svoj crni stetson i nabio ga preko vrha od sedla.

Dan je bio sparan.

Nosio je raskopčanu plavu, pamučnu košulju i premda nije bila baš skrojena po poslednjoj modi, ipak nije mogla da sakrije njegovu snažnu pojavu. Preko crnih pantalona nosio je opasač od jake bivolje kože sa čije je svake strane visio težak revolver kalibra četrdeset pet.

Njegov konj, vranac visokih vitkih nogu, bio je najplemenitije pasmine.

Čovek je dolazio iz Dilona starim overlendskim putem prema jugoistoku, koji je vodio pravo na Beringov ranč.

*
* *

Mrka lica Škot je dočekao stranca, koji je upravo ulazio u njegovo dvorište.

— Šta želite? — dočeka ga neljubazno, iako to inače nije običavao.

I još nešto, što nije bio njegov običaj: imao je pušku u ruci.

Stranac priđe do na pet jardi i siđe s konja.

— Hteo sam da vas pitam, mister, da li trebate kauboja?

— Kauboja? — Bering se gorko nasmeja i upitno pogleda stranca. — Vi se rugate, mister. Tek pre nekoliko dana sam otpustio četiri kauboja. Ne od toga neće biti ništa.

— Smem li barem onda da prenoćim kod vas?

Bering baci kratak pogled prema nebu.

— Prenoćite? S moje strane možete! — No nije razumeo šta čovek u stvari hoće. Vreme je bilo lepo, zašto ne prenoći u preriji?

Stranac uze svoga konja, rasedla ga i odvede u koral.

Tek sada, kada je životinju vodio za sobom preko celog dvorišta, Bering je pogledao pažljivije.

„Prokletstvo! Kakvog li konja!" pomisli namučeni rančer. Morao je priznati da ovako krasnu životinju još nije video u tome kraju.

Ko je mogao biti taj stranac? Sudeći prema odeći mora da je bio lovac.

Nakon što je stranac odveo svog konja u jedan prazan koral, Bering vide kako je krenuo preko prema mestu gde su bila drva, izabrao je jednu sekiru i počeo cepati teške panjeve.

Bering se vrati u kuću. An je stajala iza kuhinjskog prozora.

— Ko je taj čovek, oče?

— Ne znam. Nisam ga pitao za ime. Tražio je posla.

— I?

— Odbio sam ga.

— Ali zašto? — prebaci mu devojka. — Zar sav taj ogromni posao misliš sam da svršiš?

— Uopšte ne mislim. Ne mogu da ga obavim. A i u dvoje ne bi bili u stanju.

— To ne možeš sa sigurnošću da tvrdiš. Možda je stranac dobar kauboj.

— I to mi ništa ne pomaže. Ja sam sustao. Sasvim sam upropašten. Ništa više ne može me spasti.

Devojka je pokušavala da uteši oca. I sama se gorko razočarala. Ro-

džer Eliot je otišao, a da joj nije rekao ni jedne reči! A ona je verovala da je on voli!

Nije mogla slutiti da je baš ta okolnost, što je otac oterao Rodžera s farme, možda sačuvala mnogo goreg razočaranja čije se posledice više ne bi dale popraviti.

U dvorištu je čovek cepao teške klade, a iverje je samo frcalo.

— To je izgleda momak od one čelične vrste — reče Džejn Bering, kad se vratila s korpom za rublje. — Takav bi nam baš trebao, Džone.

Rančer odmahnu glavom.

— Nikoga više ne trebam, nikoga! Bio je tako utučen da više nije imao snage bilo šta da počne. Ovaj put je Eliotu uspelo!

Došlo je veče.

Nepoznati kauboj, kome Bering nije znao ni imena, nacepao je ogromnu gomilu drva. Ali ga nigde nije bilo.

— Gde li se samo deo? — upita Džejn Bering svoju kćer.

— Ne znam. — odgovori devojka i izađe napolje. Kada se vratila čak se i nasmejala.

— Očistio je levo krilo staje. Mora da je radio barem za trojicu.

— Ma nemoguće — reče mati.

— Ipak, jeste, a sada je prešao na desnu stranu.

Nakon tri četvrt sata dođe kauboj u dvorište s jednim sivim pastuvom, koga je istimario, a zatim opet vratio natrag. Onda ponovno dođe s Beringovim smeđim pastuvom.

Kad je i njega istimario, Bering se diže.

— Neće valjda još i sa belcem...

No u to je kauboj već dolazio. Baš s belcem.

Već se pomalo spuštao mrak, ali se još moglo jasno videti kako je stranac izvodio belog pastuva, koji je bio veoma opasan i koga je Bering već često pomišljao da se reši.

— Hej, mister! Jeste li poludeli! Pastuv je neukrotiv...

— Može biti — prekide ga stranac, i ne obazirući se na opomenu dovede životinju u dvorište, uvuče jedan lanac u ovratnik i priveže životinju uz jedan željezni prsten.

Onda ga stane timariti.

— Džon — opomene Dženj Baring svoga muža — momak ne sluti u kakvoj je opasnosti. Pastuv će ga ubiti. Moraš odmah napolje!

Ali Džon Bering se ne pomače s mesta. Kao začaran promatrao je stranca.

Prokletstvo, kako li je taj čovek postupao s tim divljim belim pastuvom, koji je do sada svakoga udario, ko god bi mu se približio, koga se nije moglo upotrebiti ni za kakav koristan posao na ranču!

Nije bilo sumnje, taj stranac je bio poznavalac konja. To je dokazivala apsolutna sigurnost kojom se ophodio s konjem.

Kada je belac bio istimaren, stranac skine lanac, uzme uzde i zakači za ular.

Onda se na najveće zaprepašćenje obe žene vine konju na leđa.

— Džon! — povika Džejn Bering.

Stari se ne pomače. Užarenih očiju promatrao je jahača, koji je sada, lagano nagnut napred, kao Indijanac, pokrenuo konja.

Belac krne dva koraka napred i zastane.

Na to se stranac nagne još više napred i položi mu ruku na grivu.

Tada belac poče da kasa. Izgledalo je kao da je potpuno ukrćen.

No iznenada sune napred, zastane, zajuri se prema jednom zidu štale, nastojeći da zbaci jahača.

To mu ipak nije uspelo.

Kauboj ga sasvim pred zidom trgne natrag i ukliješti ga butinama tako da je konj za čas izgubio dah.

Pastuv skrene, otkasa preko dvorišta i ponovno naglo zastade, ne bi li zbacio jahača, no i ovog puta je to urodilo samo gvozdenim stiskom jahačevih nogu.

Stranac je sedeo na konju, kao da je srastao s njim.

— Neverovatno! — ote se Beringu.

U međuvremenu se toliko smračilo, da se, u stvari, videlo samo belo telo konja. Jahač je izgledao kao fantom.

Sada je belac kaskao sasvim mirno u krugu kroz dvorište. Krug za krugom.

Kada je stranac sjahao, Bering je računao da će konj ponovno početi da luduje. No pastuv je mirno otišao u staju.

Troje Beringovih su s napetošću očekivali šta li će se dalje desiti.

U ostavi se pojavi svetlo.

— Uzeo je malu stajsku svetiljku — reče stara tiho.

I nakon pola časa Bering izađe napolje.

Mala je lampa visila na klinu u ostavi, a stranca nije bilo nigde.

No za to je sav alat bio očišćen i poređan na svoje mesto.

U to lagani udarac vetra otvori vrata prema šupi za slamu. Štric, štric dopre rančeru do ušiju.

Džon Bering odmahne glavom i vrati se u stambenu zgradu, spustivši se u stolicu za ljuljanje.

— Spava li? — upita An.

— Ni govora! Pošto je sav alat očistio dao se na sečenje slame.

— Šta? U mraku?

— Ne sasvim. Kroz vrata od alatnice prodire mu dosta svetla. U svakom slučaju je bio toliko oprezan da svetiljku nije poneo u šupu za slamu.

— Pa zar se taj ne umara?

Rančer slegne ramenima. Imao je drugih briga nego da razbija glavu s tim čudnovatim kaubojem.

Izgleda da je taj stranac zaista u stanju da radi za trojicu. Beringovi su se u to uverili.

Niko nije znao, kada je ustao. U svakom slučaju su u vreme doručka svi konji u koralu bili otimareni a konji iz staje krave i kokoši koji su spadali u uže domaćinstvo već su bili napolju. Kad je An htela da ih nahrani, nisu došli kao obično, pa je devojka začuđeno morala ustanoviti da su i oni već nahranjeni.

Ne razumevajući, zastane na dvorištu, obaziruć se za kaubojem, koji kao da je bio sposoban da stvara čuda.

Nije ga nigde videla.

Rančer se vrati iz šupe za kola.

— Nisi li hteo da nabiješ jedan obruč? — upita An.

Bering odmahne rukom.

— Već je nabijen. A i svi zglobovi su podmazani. Osim toga, sedla su očišćena da se sva čakle i sve su jasle napunjene. Hvata me strah od tog momka.

— Gde se samo krije?

— Nemam pojma.

— Možda je već otišao? — upita An.

— Ne, nije otišao jer njegov pastuv je u našem koralu a takvog konja niko neće da napusti.

Tražili su ga zajedno, ali ga ne nađoše.

Oko pola osam iznenada dojaši u dvorište sa zapada.

Na belcu. Nije doduše osedlao životinju, ali je na njemu dojašio, kao da nikada nije ni sedeo na drugome konju i gurne ga u koral uz svoga vranca.

— Samo to nemojte da reskirate — upozori ga rančer. — Ako udari vašeg konja ne garantujem ni za šta, i neću da snosim štetu.

Stranac mu se ljubazno nasmeši, otkrivši pri tome dva reda bleštavo sjajnih belih i pravilnih zuba.

— To ne bi trebao da pokuša, a i neće.

Bering protrlja bradu posmatrajući zabrinuto oba pastuva u malom koralu.

Stranac se bezbrižno okrene i odvuče dve kante mleka prema verandi.

— Uostalom, krik je presušio, a vaša goveda su jednim delom zalutala na susednu zemlju prema zapadu.

Bering se uhvati za glavu.

To sa krikom, to ga nije više uzbuđivalo. Već je davno računao s time. No goveda! Ako odu na Eliotovu zemlju...

— Već su se uspela na uzvisinu?

— Bila su već preko.

— Ali onda moram odmah...

— Ostanite samo, ja sam ih vratio.

— Vi — sami?

— Drugo mi ništa nije preostalo, jer nisam uspeo da se razdvojim.

— Da, ali oni momci tamo preko... Zar se niko nije pojavio?

— Da, dva zgodna momka.

— Pa i? — upita Bering bez daha. — To mora da su bili Eliotovi ljudi.

— Mi smo se porazgovarali, pa je onda sve bilo jasno.

— Porazgovarali... sve jasno? — Sada Bering nije više ništa shvatio.

An je stajala pored njih. Malo pre, kada je otac rekao da ga pred tim čovekom hvata strah, još je mislila: mene ne. No sada je i nju podilazila jeza.

U to tri jahača dojure u dvorište. Džems Eliot i dva kauboja.

Oba kauboja imala su prilično izrovašena lica.

Eliot lica iznakažena besom zaustavi se deset jardi pred verandom i stane urlati:

— Beringu, to će zlo svršiti! Kunem vam se. Očigledno ste uzeli u službu neke bandite! Vaša goveda su bila na mom pašnjaku, a jedan od vaših pasa ih je odveo natrag. Pri tome je dvojicu mojih ljudi tako istukao da su mi cvileći podneli izveštaj. Ja sam slučajno bio na gornjem delu Silver krika, inače još ne bih mogao stići ovde...

— Niste vi slučajno bili na gornjem delu Silver krika, Eliote, nego ste tamo već od juče! — prekine ga stranac.

Eliot zabaci obe ruke u vis urlajući:

— Beringu, pozivam vas da ovog ban...

On naglo zastane, jer je stranac zakoračio prema njemu i zastao. Oštro je promatrao stočara. Onda ga upita onako preko ramena:

— Recite mi, rančeru, kad vam taj grlati stvor svojom vikom bude dosadio.

Eliot je bio tako zbunjen, da su

mu ruke klonule, pa je s nevericom buljio u stranca.

Ovaj skupi obrve.

— Imate li još kakvih želja, Eliote? Ne? To bih vam i savetovao. Ne volim tu dreku. Okrenite svoje kljuse i hvalite boga da sam prečuo vašu uvredu.

Eliot se opet sabrao.

— Slušajte, čoveče — dahtao je promuklo — ne znam ko ste vi. Ali mene nećete svladati.

— Do sada Eliote i nisam imao te namere. Ali ako želite da me bolje upoznate, biće mi drago.

— Ovog čoveka ovde ste oborili udarcem, a ovaj drugi ima plavo otečeno oko. Tako grub...

— Samo oprezno, Eliote, ne prenaglite. Ovaj mladić, tu iza vas, koji sada s tolikim naporom posmatra svoje prljave cape, napao me je kao divljak. Nije mi dao da dođem do reči, pa sam ga morao smiriti. Onaj drugi, što se sada krije iza vaših leđa, bio je tako glup da je potegao revolver. Znate, takve šale ne trpim kad radim. A ja sam radio, Eliote. Neki nesavesni tip, koga ću već da pronađem, ugradio je branu u potok. Zato su životinje prešle na zapadnu obalu. Ja sam ih doveo natrag. Nadam se da nemate ništa protiv toga?

Eliot je buljio u čoveka s nevericom. Onda jednim trzajem okrenu konja, odjaši u pratnji svojih ljudi prema kapiji, zaustavi se tamo još jednom i preteći zaurla:

— Kunem ti se, Beringu, da ćeš cvileti, cvileće...

U to prosvira metak preko dvorišta.

Ni Džon Bering ni Džems Eliot nisu još doživeli da bi na takvu udaljenost neko opalio revolverski metak.

Dolazio je iz jednog velikog bantlajn specijala s šestorobridnom cevi koji je stranac držao u levoj ruci, a kugla je rančeru Eliotu bacila šešir s glave.

To je za njega bilo previše.

Oduzet od iznenađenja, zagledao se Eliot u stranca.

Ovaj mirno ponovno nabije ispucani metak, držeći pri tome na oku sva tri jahača i poviče:

— Odlazite! Ako se još iko od vas pojavi ovde nepozvan, biće gusto!

— Bering! — bunio se Eliot promuklo. — To će...

— Rekao sam: odlazite — reče mu stranac metalnim glasom dolazeći mu u susret.

Na to tri jahača otkasaše iz dvorišta.

Čudni kauboj vrati kolt u futrolu i opet se prihvati cigare koju je stavio na ogradu verande.

— Za to vi kažete mi smo porazgovarali"? — stenjao je Bering.

— Da, ko će od te male zajedljevice da odmah uzvitla toliko prašine? Uostalom, mister Bering, hoćete li vi da odjašete gore u brda, ili da ja to učinim? Tamo gore mora da postoji neki odvod. A taj mora još danas da se ukloni.

Bering s nevericom posmatrao čoveka.

— Ko ste vi zapravo?

— To sam vam, rančeru, hteo već juče da kažem, ali vi za to niste pokazivali interes.

— Ne zanima me ni sada. Vi mi, mister, dobro mislite. A ja vam mogu potvrditi da ste izvanredan kauboj, snažan i vrlo samostalan lovac. Ali u mome položaju, koji je

vama naravno nepoznat, ne pomaže mi ništa.

— A ko vam kaže, da mi vaš položaj nije poznat?

— Ja. Inače bi se čuvali, da dođete ovamo.

An je oštrije promatrala stranca.

— Ipak, oče, on nešto zna. I više nego što mi slutimo. Otkud bi znao za Eliotovo ime? I otkuda je znao, da se Eliot već od juče nalazi na gornjem delu potoka?

Stranac dobaci devojci pogled pun priznanja.

— Mis, stvar nije baš tako tajanstvena. Došao sam prolazeći kroz Dilon i tu ljudi govore samo o jednome. Čuo sam dosta, a da nisam morao ama baš nikoga išta da pitam.

— I... onda ste uz sve to dojahali do mene? — upita Bering začuđeno.

— Zašto ne? Neko ko preti, udara i koji je jak verovatno ne treba još ljudi, a to osim toga i nije ništa za mene. Mislio sam da mi je tu mesto.

Bering reče:

— Tako, to ste mislili? Hm. Tačno je da ste čovek na mestu, a pre svega nemate običaj da mnogo raspitujete.

— Moj je otac uvek govorio: ko mnogo pita, dobija mnogo različitih odgovora.

— Mora da ste imali mudrog oca.

— To je sigurno. Dakle kako stoji stvar? Da li da odjašem u brda?

— Ne, sam ću odjahati. Vi biste tek morali tražiti to mesto, a ja ga već poznajem.

— To znači da je taj dobronamerni čovek onaj odvod već češće ugrađivao u potok?

— Da, upravo to — Bering zamišljeno pogleda stranca. — Vi ste prilično tvrd orah, mister...

— Erp.

— Erp — ponovi Bering, ne pridajući neku važnost imenu, koje je taj neobični kauboj ovde izrekao. — Ali ne pomaže ništa. Kolikogod bih se radovao da ovde imam ovako korisnog čoveka, kao što ste vi — ne mogu vas uzeti. Ne trebate mi.

— Potreban sam vam sasvim sigurno — odgovori stranac.

— Da, ali vam ne mogu i platiti.

— Slušajte, rančeru, ako su ovde oba Hakarta i Rodžer Eliot dirinčili za dvadeset pet dolara neću ni ja tražiti više.

— Ne više? — Čoveče, pa vi ste čovek stvoren za nadzornika kauboj prve klase, za koga bi i ponuda od četrdeset dolara bila uvreda.

— Može biti, ali ja imam svojih bubica. A ovaj put sam uvrtio u glavu cifru od dvadeset pet dolara.

Bering nemo zaklima glavom, uze svoga konja i odjaše.

Kad se vratio, kauboja nije bilo nigde.

Skoro razočarano Džon Bering se uputi kući.

An mu dođe u susret.

— Oče, je li sve opet u redu?

— Da, no gore sa podnožja brega sam mogao videti, da se preko kod Eliotovih na pašnjaku nešto sprema. Za to sam oznojio konja i dojurio ovamo. Sada mi je žao što sam čoveka odbio.

— Koga?

— Onog čudnovatog Erpa, ili kako se zvaše. Imao je dobar nos za našu situaciju. Preko se nešto kuva. Video sam veći broj jahača i kladim se da će krenuti prema našem imanju.

— Oče! — otme se uplašeno devojci. — Ja ću ga dovesti.

— Koga?

— Stranca.

— Kako to? Zar je on još ovde?

— Da. Ugradio je tri nove letve u koral, one koje je razbio beli pastuv... Uostalom, taj je sada pitom kao jagnje, naročito, od kada ga je vranac ritnuo tako, da taj udarac neće brzo zaboraviti.

— Udario ga? — upita rančer zabrinuto. — Ko... koga?

— Onaj vranac našeg Satanu.

— A čovek, gde je on?

— Mislim da je sada na pašnjaku. Ne znam tačno. Usadio mi je dve motke za rublje na livadi, a zatim je radio jedan sat gore na krovu šupe, na samom vrhu, tamo gde vidim one nove letve. Zatim je odjahao.

— Sa belcem?

An odmahnu glavom.

— Ne, sa svojim konjem.

— Onda se sigurno više neće vratiti.

Bering se naglo okrene.

Činilo mu se kao da u daljini čuje mukle udarce konjskih kopita. No prevarila ga je njegova zabrinutost.

— Zatvori kapiju. Zatvoriću i šupe a i ulaz ću zatvoriti gredama...

U to rančerova žena izađe na verandu.

— Ne, Džone. Nećemo to učiniti. Nemamo razloga za to.

Bering pogleda svoju ženu.

— Pa, razloga nemamo. A kako je rekao general Grant: onaj ko zatvara svoje kapije, taj napada.

Nisu morali dugo da čekaju.

An, koja je gledala gore kroz otvor na krovu, poviče već nakon četvrt časa:

— Vidim ih kako dolaze, oče. Ima nekoliko jahača. Pet, šest, sedam!

Sedam konjanika!

„Taj tvrdoglavi Džems Eliot se, dakle, vraća sa priličnim pojačanjem", pomisli tužno Škotlanđanin. „Sada hoće da se osveti za pljusku od pre podne..."

An je napustila svoju osmatračnicu i stane iza zavese na podignutom kuhinjskom prozoru, sa nabijenom vinčesterkom u ruci.

Iza nje je stajala njena mati, bleda ali odlučna lica.

Džon Bering je stajao usred dvorišta.

Onda su došli. Njih petoro.

Dakle dvojica su se odvojila. Loš znak. Ti su verovatno obišli ranč, s namerom da s bilo koje strane preko ne previsoke ograde prodru u dvorište.

Sa Eliotom su opet bila ona dvojica od jutros, neki bradati momak divljeg izgleda i Rik Skiner.

Kao knez Eliot zaustavi svog konja sedam jardi ispred Beringa, podboči se levicom o bok i obazre se oko sebe, kao da je u najmanju ruku već gospodar ranča.

Njegovi ljudi su nemo stajali u redu iza njega.

Tada konačno zakrešti Eliot:

— Gde je on?

— G kome ti govoriš, Džemse?

— Ne zovite me Džemse, Beringu. Ja sam za vas, za tako podmuklog prefriganca, koji unajmljuje bandite, mister Eliot.

— Opominjem te, Eliote. Teraš stvar predaleko!

Eliotovo se lice zamrači. Crvene pege gorele su mu na obrazima i čelu.

— Pitao sam: gde je?

— Ko?

— Bandit, koji je napao moje ljude i...

— Nemam bandita na mom ranču! — uzrujavao se Bering. — A sada te molim, Džemse, da napustiš moje dvorište. Nemam vremena da se natežem s tobom.

— Nemaš vremena? — rugao se izazovno stočar, koji je nekada s čovekom, koga je sada hteo da uništi, bio najbolji prijatelj. — Ne, mnogo vremena svakako nemaš, to je istina. A sada, deder ispljuni pre nego što te išibam: gde je taj hvalisavi momak?

Na to Bering, drhteći od besa, zakorači par koraka napred.

— Šta ti pada na pamet, Eliote! Kako to govoriš sa mnom? Govoriš o podmuklosti i banditima, a potpuno zaboravljaš kako se ti ponašaš!

— Šta? — zakrešti zaslepljeni stočar izvan sebe od besa. — Nećeš li ti nevaljalče možda time reći, da se ja ponašam kao bandit?

— Ne fali mnogo od toga — uzvrati Bering.

— Tako? — Eliot se okrene u sedlu.

— Morbat! — Napred, znate moju zapovest. Zgrabite tog čoveka, koji nam truje zemlju već duže od četvrt stoleća i vežite ga!

Kauboj Slim Morbat, onaj koga je kauboj Erp u rano jutro toga dana oborio jednim teškim udarcem pesnice, klizne nespretno iz sedla, uzme laso i pođe prema Škotlanđaninu.

— To se nećeš usuditi! — poviče Bering drhtavim glasom, ne skidajući pogleda s Eliota.

— Ipak, Beringu, i te kako ću se usuditi. Usudiću se još i mnogo više, naime da nevaljalca, koji htede da me uništi i obesim. Da konačno bude mira u Kauntiju. Morbat, učinite što sam vam naredio!

No u zraku se već začuo zvižduk.

Odmah zatim nad Morbatovom glavom lebdela je omča jednog lasa, ali samo za kratak deo jedne sekunde. Onda se spusti, a gornji deo tela i ruke kauboja oštro trgnu nazad.

Onih pet nastrljivaca se okrenu.

Džems Eliot ugleda jednog jahača iza vešernice, koja je malo stršila u dvorište.

Bio je to strani kauboj sa svojim vrancem.

— Tu! — urlao je Eliot ukazujući na njega ispruženom desnicom. Tu je! Napred, zgrabite ga!

Stranac sjaše s konja, ali i ne pomisli da oslobodi Morbata. Kad je ovaj pokušao da se oslobodi omče, pastuv ustukne u stranu, a laso, koje je bilo učvršćeno na sedlu, samo još više stegne omču.

Kauboj Erp polako stupi u dvorište, priđe Morbatu, izvadi mu revolver iz futrole i baci ga na trem.

No činio je to nekako levicom, kao usput, jer Eliota i one druge pri tome nije ispuštao iz vida.

— Ta vi ste, Eliote, već opet tu — dobaci rančeru. — Nekako se ne mogu otresti utiska, da vam se ovde naročito dopada. Na žalost, nemamo baš ni malo vremena. Za deset minuta moramo hraniti stoku.

— Nikoga se tu, momče, više neće hraniti. A ti si prvi koga ću u to uveriti! Skineru! Uštavite mu kožu!

Teks se vine iz sedla i pognut priđe kauboju.

Ali tri koraka pred njim zastane. Bilo je nešto u pogledu stranca što ga je prikovalo na mestu. Za to se osvrnu i pogleda svog novog gazdu.

— A šta da radim s njim, gazda?

— Udesi ga, tu vucibatinu! — derao se besno Eliot.

Na to teksaška skitnica ipak napade stranca, ali ga dočeka takav udarac pesnice da se samo stresao.

No Rikard Skiner je bio surov i opasan kavgadžija, koji je mogao koješta da podnese.

Stranac ga ponovno dočeka udarcem levicé, obrani dva oštra Skinerova zamaha, dočeka još jedan desni udarac i zatim mu smesti jedan strahovit aperkat pod bradu, tako da je čovek naprosto izgubio tlo pod nogama.

Skitnica pade kao vreća i ostane ležati raširenih ruku i nogu.

Kao da se ništa nije dogodilo, stranac se okrene Eliotu.

— Šta ste još rekli, mister?

Ovaj povuče svoga konja nekoliko koraka unazad i zaurla kao da pljuje otrov:

— Harms! Vebster! Šta blejite? Hoće da me napadne! Dužnost vam je da me branite!

Na to oba kauboja posegnu za revolverima.

A baš to nisu smeli da učine.

Nisu svoje oružje izvukli ni do polovice, kad dva hica zaurlaše preko dvorišta.

Ispaljeni su iz velikog revolvera s produženom cevi, koji je kauboj Erp držao u svojoj levici.

Revolveri Harmsa i Vebstera ležali su na dvorištu.

Vebsteru je krvarila ruka. Harms je bio neozleđen.

Eliotov konj se povuče još malo unazad. Stočar očima pretraži dvorište.

Iznenada poviče iz glasa:

— Flegers! Palk! Napred, na što još čekate!

Na to se čudnovati kauboj Erp grohotom nasmeje. On se okrene, nabijajući opet svoj kolt i isčezne iza kuhinje.

Nisu dugo čekali na njegov povratak. Svakom rukom dovukao je po jednog vezanog čoveka u dvorište i spustio ih kraj Skinera.

— Niste li promukli derući se za ovom dvojicom lupeža? Već sam ih hteo saseći u kobasicu. Ali ako spadaju u drštvo vaših vucibatina, onda vam savetujem da ih povedete. I..., još samo časak, Eliote, ne žurite tako. Da se razumemo: rekao sam, da nemamo vremena jer se za deset minuta mora hraniti stoka. Ako bi vam palo na pamet, da još jednom dođete, onda je svršeno s našim prijateljskim razgovorom. Onda se nemilosrdno puca. A sada, isparite!

Skiner je upravo počeo dolaziti k sebi i doklati se prema strancu. Ali ovaj ga zgrabi za okovratnik i gurne ga prema njegovom konju.

— Napred, momče, penji se!

Skiner je glumio da je više ošamućen, nego što je stvarno bio.

Jedva da se našao u sedlu, kad je već rukom, koju stranac nije mogao da vidi, povukao revolver gurnuvši ga iznenada napred.

Međutim, teksaška skitnica nije bila dovoljno brza.

Neobični kauboj već ga je zgrabio za nogu i strgnuo sa sedla. Jedan udarac pesnice otpremio je Skinerov kolt sve do bunara.

Vebster, koji se zabavio time da Palka i Flegersa oslobodi veza, bio

je podmukao momak. Mislio je da je upravo sada kucnuo njegov čas.

I on je mislio da će moći neprimetno da izvuče kolt no nepoznati kauboj je već napola okrenut opalio levicom.

Vebsterova desna podlaktica bi pogođena. On divlje zaurla.

— Rekao sam, moramo hraniti stoku i nemamo više vremena. Napolje iz dvorišta!

Sada se svi pokupiše i iznenada svi su mogli da hodaju, da uzjaše svoju kljusad i da odgalopiraju iz dvorišta.

Samo Skiner ostade. Čučao je na zemlji i merio stranca vrebajućim pogledom.

— Ti, skitnico, ako bi ti palo na pamet da izvučeš iz sara tvojih čizama nož, onda si nadrljao i naći ćeš se pet stopa pod zemljom! — dobaci mu kauboj reskim glasom.

Skiner se stvarno bavio mišlju da izvuče nož za bacanje, koji je krišom nosio u sari svoje čizme.

Kako li je to stranac mogao otkriti? Nije ni pomišljao na to da ga je stranac pročitao kad mu se približio da se s njim potuče.

Lica, iznakaženog od besa, popne se Teksašanin na svog konja i polako odjaše iz dvorišta.

Došavši do otvorene kapije, još jednom preteći podigne pesnicu. Onda odjuri.

Ako se stranac već pre činio Škotu neobičnim i stravičnim, sada uopšte više nije znao šta da misli o njemu.

Do sada ga je držao za osobito sposobnog i vrednog kauboja, za koga bi se svi rančeri otimali, jer je tako nečuveno brzo, marljivo, čisto i promišljeno radio.

Ali to što je sada pokazao ipak je zapanjilo starog. Stranac je pucao kao đavo!

To je zaista bilo stravično.

— Ne gledajte tako tužno, rančeru — reče kauboj Erp, skupljajući svoje laso, rasedlavši konja i odvodeći ga u koral. — To jednostavno nije moglo biti drugačije.

Kada se vratio, An Bering je stajala kraj svoga oca na zadnjoj stepenici verande.

— Kako moj otac, čini se, nije u stanju da izusti ni jednu reč zahvalnosti, dozvolite, mister, da ja to učinim. Ali, da budemo pošteni: tako šta još ovde nismo doživeli. Vi ste izrazito marljiv i obziran kauboj, i mi bismo morali biti ludi, kad ne bismo hteli da vas ovde zadržimo...

— Mi ga uopšte ne možemo zadržati — tužno joj upadne rančer u reč.

— Dobro — reče devojka — ali smo mu dužni da se zahvalimo, oče i...

— Znam, Eliot je poludeo. Ali sigurno ne bi dozvolio da dođe do krajnosti.

— O tome imam drugo mišljenje — reče stranac. — A što se tiče posla na imanju, njega može svaki čestiti kauboj isto tako da uradi. No, ako potcenjujete onu bandu tamo preko, onda ste sigurno na pogrešnom putu. Možda je Eliot zaista samo zaslepljen od besa, on u svojoj

zaslepljenosti može da napravi veliku štetu. I ako momci, koje ima sa sobom, i nisu previše divlji — onaj Skiner je nadasve opasan momak.

Na to se oprosti i ode prema štali.

Prošlo je deset minuta i trebalo je hraniti stoku.

An odmah pođe za njim, dok je rančer morao prvo da popije gutljaj viskija, da bi ugušio pretrpljeni strah.

Devojka zateče starog kauboja pri poslu.

Kad je došao i rančer, kauboj reče:

— Biće odmah gotovo, mister Bering. Vi biste dotle mogli da pogledate kopito sivca. Čini mi se da se levo napred stanjilo.

— Šta...

Bering napusti staju. Zatim se na čas opet pojavi na vratima.

— Imate pravo. Treba novu potkovicu. To je skoro jedino što mi ovde ne možemo da napravimo.

— Napravićemo odmah — reče stranac.

A onda su Beringovi imali prilike da dožive kako je stranac pred kraj dana sa neverovatnom spretnošću rančerovom ljubimcu nabio besprekornu potkovicu.

Alat, kojim se pri tome služio, bio je primitivan, poticao je još od čoveka koji je pre mnogo godina jednom prolazio ovuda i jednu noć prenoćio na dvorištu — sledećeg dana našli su ga mrtvog u slami. Ono nešto kovačkog alata, što je imao sa sobom, ostalo je tu.

Smračilo se. U dvorištu Bering ranča sve je utihnulo.

Na bunaru je stajala An i vadila vodu.

Preko, na poslednjoj stepenici verande, sedeo je stranac i gledao preko dvorišta.

Celo vreme je An htela nešto da kaže, ali naprosto nije imala hrabrosti da započne, premda inače nije bila stidljiva.

— Mister...

— Erp.

— Mister Erp — ponovi i ona, a da joj ništa nije palo na pamet pri spominjanju toga imena — desile su se ružne stvari ovde u Kauntiju, I to već odavno.

Mislila je da je dužna da mu objasni kako je njen otac zapao u nevolju.

— Čuo sam o tim stvarima, mis An — prekide je stranac.

An spusti kofu i dođe bliže, pa nastavi:

— Nije bilo dobro od onog dana, kada se moja mati verila s ocem. Ali pravo zlo je započelo tek onog nesrećnog dana, kad se gore u Dilonu odigrao onaj strahoviti dvoboj s revolverima. On onda je ovde u Kauntiju sve kao prokleto. Mi nismo nimalo bili u to umešani. Naprotiv, ljudi u gradu mogu vam potvrditi da je moj otac hteo da spreči taj besmisleni dvoboj, što mu, na žalost, nije uspelo.

— On se poneo kao ispravan čovek i treba da se ponosi. Možda bi, da njega nije bilo, na glavnoj ulici ostalo ne samo četiri nego i više mrtvaca.

— To je tačno — potvrdi An. — No katkad mislim da nije trebalo

ništa da učini. Jer od onog dana sve ide naopako. Ljudi, koji su ovde radili, pripadali su rančevima koji su onda u Dilonu bili protivnici. Bilo je to apsurdno — ali radili su tu zajedno. A Rodžer Eliot... — ona sagne glavu — Mislila sam, on... možda je ipak pošteno mislio. Ali, pobegao je bez i jedne reči. Kao i drugi. A od onda Eliot ratuje protiv moga oca, a niko ne zna zašto.

— Jeste li toga Skinera već ranije videli? — upita neočekivano kauboj.

— Bio je kod nas na ranču neko vreme, to znači...

— Ne, mislim još ranije. Pre toga?

— Ne, on je onda došao i ostao. Ali to nije dobar čovek. Nismo to znali. Od kada sam videla da je udario nogom onog malog psa pred Hilersovim barom u Dilonu — slučajno sam to videla — on uopšte nije znao da sam u gradu — od onda znam da nije dobar.

Stranac je ćutao.

— Možda je sada sve prošlo. No kad bi i bilo tako, otac više nema hrabrosti, a možda ni snage, da opet započne ispočetka. Večno mu odvode vodu sa potoka, onda su podmetnuli požar, a sada ga već ugrožavaju na rođenom dvorištu. Mislite li da je opasnost prošla?

— Ne, mis. To ne mislim. Eliot je još bolestan i neće popustiti.

— Na dugi rok ga niko ne može zadržati! Ako mu se prohte, dotući će nas. On je bogat, a mi smo siromašni. On može najmiti onoliko pomoćnika koliko hoće. Mi smo srećni što smo živi i što izlazimo na kraj iz dana u dan.

— Znam.

An pogleda u preplanulo lice čoveka, koje je sada u mraku jedva još nazirala.

— A i vi ga treći put nećete moći zaustaviti.

To nije zvučilo kao pitanje, nego kao saznanje do koga je devojka došla sa strahom.

Stranac ne reče ništa.

— Zašto ništa ne kažete, mister?

— Erp — ponovi on poluglasno.

Sada se tek Ani to ime učini nešto poznato.

— Erp? Kao onaj šerif?

— Tačno tako.

— Zašto ne odgovarate, mister Erp?

— Jer vaše reči nisam shvatio kao pitanje.

I nije bilo postavljeno kao pitanje. No, uprkos tome, ja se nadam...

Na to čovek ustane i uspravi se u svojoj veličini.

— Stvar je zaista gadna, mis. Mogu samo malo tome da dodam. Samo je po sebi razumljivo da jedan jedini čovek ne može zadržati pola tuceta ljudi, barem ne na dugo vreme. Tako šta može da uspe jednom sa mnogo blefiranja i mnogo reči, ali...

— Ne, mister Erp — prekide ga ona — to ne smete da kažete. Nije bio samo blef i nisu bile samo reči. A zapravo... Ah, ne mogu ni da izgovorim što sam htela da kažem...

— Znam to tako i tako, mis Bering — odgovori čovek.

— Ne. To vi uopšte ne možete znati. Htela sam naprosto da vas ohrabrim. Jer vi ste... naša jedina nada...

— I očeva jedina nada. Ljudi u gradovima imaju drugih briga, nego da vode računa o međusobnim borbama rančera. U najboljem slučaju brbljaju o tome po salunima uz šank. A mali farmeri u Kauntiju se boje i srećni su, ako ih niko ne dira. Jedini koji su nam možda mogli pomoći su oni sa Hakart ranča, trećeg po veličini u pokrajini. Ali baš Hakartovi imaju dovoljno razloga da se ne mešaju u tu stvar. Preoštar je bio sukob njihovih sinova s onima od Eliota. Prava je sreća da se iz svega nije još šta gore izleglo.

Sve je to znao čovek što je stajao pred njom. A znao je i to, da će biti prokleto teško zaustaviti Džemsa Eliota.

— Ne znam što je spopalo mister Eliota — reče An potišteno. — Može li čovek biti tako zlopamtilo i tako ispunjen mržnjom, da nakon tolikih godina popusti svojim osećajima?

— Ipak, mis, ne bi to bio jedinstven slučaj. No, ne verujem da je iz toga razloga Džems Eliot tako ogorčen na vašeg oca.

— Ali zašto onda on to čini, šta mislite?

— Ne znam još ni sam. Ali saznaću to.

U to ona odlučno postavi jedno pitanje:

— Zašto vi želite to da saznate?

U uglovima očiju visokog čoveka zaigra blagi smešak. Uprkos tame, An je to dobro opazila.

— Zato, jer sam već od malena bio vrlo, vrlo radoznao, mis Bering.

Ona se upitno zagleda u njegovo markantno lice.

— Imate li šta protiv Eliotovih? Ne bi to bilo isključeno — primeti devojka. — Čulo se već da se poneki vratio nakon mnogo godina da se osveti.

— Mis An, ja Džemsa Eliota poznajem tek od danas. A čuo sam za njega tek juče. U Dilonu.

Lepuškasta An Bering nije mogla da objasni šta je to u stanju da natera jednog čoveka da natenane sledi tragove tako opasnih stvari.

Šta bi tek rekla, da taj čovek, koji je stajao pred njom, visok i obavijen tamom, i koji je na nju već ostavio takav utisak, nije bio makar kakav kauboj po imenu Erp, nego lično čuveni maršal Erp, o kome je malo pre govorila?

Prolazio je kroz Dilon, a priču o dva rančera nije čak ni sam čuo, nego ju je uz kartaški sto pokupio njegov prijatelj, Dok Holidej, koga su se na celom zapadu bojali kao opasnog kockara i revolveraša.

Dok i maršal su bili na povratku iz Montane u Kanzas. Ipak se maršal odmah odlučio da odjaši na Beringov ranč.

Rančer be bio zapanjen da je shvatio ko je nepoznati kauboj. Veliki Vajat Erp! Nebesa, možda se protivnici ne bi ni pojavili, ali samo dok ne bi saznali da je maršal odjahao dalje. A kad Beringovi ne bi odali svoju tajnu? Pa i oni sami ne

bi bili tako neposredni i prisni prema maršalu, kao što su bili prema nepoznatom kauboju.

Čovek iz Misurija ne bi imao mira na svom daljem putu prema Kanzasu, kad ne bi zavirio ovamo i kad ne bi bar pokušao da nesrećnoj svađi učini kraj.

Vrlo je brzo uvideo da ovde nije bilo moguće posredovati, svakako ne sada.

Način na koji je Džems Eliot napadao Škota tako je zaoštrio sukob da je maršal bio prinuđen da odvrati najoštrijom merom, kao što je to uostalom i učinio.

Ipak Erp, na svu sreću, nije bio sasvim usamljen. Imao je u blizini pomoćnika, koji ga ne bi ostavio na cedilu.

Ali šta su mogla dva čoveka protiv pomahnitalog stočara, koji je uvek imao dosta novaca da vine u sedla velik broj pomagača?

Dva prijatelja su se namerno odvojila. Nije bilo potrebno da iko dođe na pomisao kako je kauboj, koji se tako čvrsto ugnezdio kod Beringa, ima bilo kakve veze s elegantnim kockarom, koji je bio u gradu. Tim veća je bila kockareva šansa da iz grada krišom prati razvoj događaja i bdi nad njima.

Maršal je rešio da krišom odjaši preko do Eliot ranča.

Ustanovio je da su njegova zapažanja od prethodnog dana bila tačna. Džems Eliot je s izvesnim brojem jahača bio skoro na samoj granici Beringovih pašnjaka. A koral kao i ranč bili su sasvim prazni. Znači da je Eliot poveo sve svoje ljude sa sobom.

Gde li je bio Rodžer Eliot, koji je do sada radio kod Beringovih?

Ono što je Dok Holidej ispričao maršalu o Rodžeru Eliotu bilo je tako čudno i konfuzno, da je Vajat Erp rešio da na toga momka dobro pripazi.

Rodžer je bio taj, koji je izazvao onaj zlosrećni dvoboj. Ljudi u gradu su znali da Džems Eliot nije svog sina oterao sa imanja. Šta je mladog čoveka navelo da ipak ode i da se zaposli upravo kod bivšeg rivala svoga oca? Da li je imao bilo kakav razlog da ošteti svog oca? Ili je momak došao na tako suludu misao da pokuša da deo svoje krivice prema ocu umanji na taj način, da što više naškodi čoveku, koga je njegov otac tako dugo mrzeo?

Budalasta ideja, možda, no maršal je u toj zemlji doživeo već i čudnovatije stvari. Momak, koji je iz tako sitnih razloga, skoro iz ničega, izazvao onako užasan dvoboj, koji je imao čudne navike u pogledu svog odevanja, oružja, jahaćeg pribora i koječega drugog, takav momak mogao je lako doći na tako nezdravu zamisao.

Holidejev obaveštajac bila je — jedna žena.

Ona je radila na šanku u Hilerovom baru i zagledala se u elegantnog stranca, koji se predstavio kao Džon Hol. Htela je da ga osvoji pričajući mu dogodovštine iz Kauntija.

Prijatelji su mislili da ostanu u

Dilonu samo jedan dan. Kako nisu mogli dobiti prenoćište u istom pansionu, to nikom nije palo na pamet da su zajedno.

Stvar je stajala lošije nego što je Vajat mislio.

U gradu više niko nije davao ni pet para za Beringov ranč.

Još jedna osoba uz Rodžera Eliota je maršala posebno interesovala: svojevrsni Teksašanin koji se nazivao Skiner.

Kako je često bio u gradu i mnogo pio, ljudi su ga dosta dobro poznavali.

Šta li je tražio kod Beringa? Posao za dvadeset pet dolara, kako se često hvalisao u salunu? Sumnjivo!

Ali šta onda?

A najedanput se našao u Eliotovoj družini.

Kad se mršavo momče pojavilo tu, kraj Eliota, u dvorištu, Erp je odmah znao skim ima posla.

I onda, kad se sukobio s njime, bio je načisto da je taj Skiner bandit i veoma opasan tip. Najopasniji protivnik u ovoj gužvi.

Jedino je možda onaj Rodžer na svoj način bio još opasniji.

Možda bi i An Bering sada imala više hrabrosti, kad bi znala ko je bio taj čovek što je došao na ranč i koji je tako odlučno nastupio.

Ali Vajat Erp je odlučio da sačuva svoju tajnu.

An se uputila bunaru da donese vode.

Maršal pođe za njom, uzme kofu od nje i odnese je pred kućna vrata.

— Mister Erp, kad ćete odjahati dalje?

— To još ne znam.

— Valjda ne još danas?

— Ne, to sigurno ne — odgovori joj Vajat sa osmehom.

Tako rado bi mu rekla kako su malo pre svi bili utučeni, kad im se učinilo da je odjahao.

Za malu An Bering je kauboj Erp bio tajanstvena ličnost.

— Hoćete li mi najaviti vaš odlazak?

— Obećavam vam.

— An, pričekaj — reče joj otac, kad je ušla u kuću.

Ona zastane i spusti vedro, koje je htela da odnese u kuhinju.

— Hodi ovamo, An.

Ona uđe u sobu. Bilo je tako tamno, da je jedva nazirala oca.

Nije videla ni majku, koja je stajala na prozoru.

— Ti si govorila s njim, An? — poče otac neodlučno.

— Da.

— I šta je rekao?

An slegne ramenima.

— U stvari, ništa!

— Ništa? — upita rančer začuđeno. — Pa razgovarali ste dosta dugo.

— Ne, samo smo malo razgovarali.

Onda joj otac postavi isto pitanje, koje je ona pre par časaka postavila kauboju:

— Kada misli da ide dalje?

— On to još ne zna.

— Aha.

— Ali će me pre toga obavestiti.

— Tako. — Rančer je nemirno hodao po sobi gore dole. — Nema smisla — nastavio je promuklo. —

Ne možemo izdržati borbu s Eliotom. Nemamo nikakvih izgleda.

Anine se oči bljesnule kad je čula očeve reči. Držao ga je dakle za jedinstvenog kauboja.

— Ne, to je besmisleno. A ja nemam nameru da bilo koga žrtvujem. I ne verujem da bi takav čovek za smešnu nadnicu hteo da radi kod mene. Mi — tvoja mati i ja — mi smo mišljenja da postoji samo jedno razumno obrazloženje za to što je taj čovek ovde.

Neki čudnovati strah se uvuče u devojčino srce. „Kad bi otac samo prestao dalje da govori", pomisli.

— Mislimo, An, da je taj čovek morao negde da te vidi u gradu, pa je zbog tebe došao ovamo.

An Bering je ukočeno stajala u vratima i gledala u tamnu prostoriju. Konačno promuca.

— Ne, oče, to ne verujem.

Ona se okrene, uze svoje vedro i ode u kuhinju.

*
* *

Prošla je ponoć, kad je čovek iz Misurija napustio ranč. On krene peške komadić puta prema uzvišici, gde je počinjala šuma.

Ovde sedne pod veliku omoriku i pričeka.

Već nakon četvrt sata začu lagani udarac kopita u daljini.

Vajat Erp ustade i pođe par koraka na čistinu.

Jahač se približi na trideset jardi, a onda maršal huknu kao sova, na šta odmah usledi odgovor.

Lozinka za Dok Holideja.

On priđe, siđe sa svog šarca i baci uzde.

Oba čoveka odoše do šume i tamo sedoše.

— Sme li da se zapali cigareta? — upitao je kockar.

— Mislim da sme. Sedim ovde skoro četvrt sata, i nije se čulo ništa što bi odavalo prisustvo ljudi.

— Četvrt sata? K vragu! Zar sam toliko zakasnio? Pa onda me je ta lepotica dugo zadržala. Bila je opet u formi. Ispričala mi sasvim suludu stvar. O našem priljatelju Rodžeru Eliotu...

Maršal sasluša pažljivo šta je prijatelj imao da mu kaže.

Nakon pola sata se rastadoše.

Dok Holidej pođe prema ranču putem, kojim je maršal malo pre došao, a Vajat Erp se vinu na prijateljevog šarca i odjaši prema severu.

U Dilon.

*
* *

Kad je Skiner, nakon poraza na Beringovom ranču, odjahao za ostalima, skovao je osvetu. Premda je inače uvek bio solista, razmišljao je sada gde bi mogao naći Rodžera Eliota.

Rodžer, nakon što ga je Bering, kao i druge, oterao sa ranča, nije odjahao kući. Još se uvek nije usudio da ode svome ocu. Kako je otac mogao već da zaboravi svoja tri mrtva sina, Džona, Vilija i Martina? A mati?

Ne, kauboj Rodžer Eliot nije imao dovoljno hrabrosti da izađe na oči

svojim roditeljima, da se vrati na imanje i da svoje grehe iskupi teškim i čestitim radom.

Odjahao je u Dilon.

A Skiner je to znao.

Rančer se sa Morbatom Harmsom, Vebsterom, Flegersom i Palkom nije više zadržavao blizu Beringovoj imanja, nego se uputio prema svom udaljenom ranču. Skiner zaostade za njima. Kad se udaljenost među njima dovoljno povećala, on u jednoj dolini, gde ga drugi nisu mogli videti, okrete konja prema severu.

Prema gradu.

U grad je došao tek kad je pao mrak.

Iz oba saluna, koji su se nalazili koso jedan prema drugom, padalo je jarko svetlo kroz prozore od šarenoga stakla.

Naokolo su stajala kola i brojni konji privezani uz balvane.

Rik Skiner sjaše pred Hilerovim salunom, baci uzde kraj celog reda konja na poprečnu gredu, osvrte se za časak na ulici i uđe u bar.

Tamo je bilo vrlo živo. Svi stolovi su bili zauzeti, a kod šanka, gde je stajala lepa plavokosa Dalida, bila je gužva.

Ljude je očigledno kod dame osim viskija privlačilo još nešto. Znala je da ih nasmeje, a većina tih ljudi nisu kod kuće imali čemu da se smeju. Za to su dolazili u Hilerov bar.

Skineru nije bilo do toga. On se dogura do pročelja dugačkog šanka nestrpljivo pucketajući prstima.

Žena se nije mnogo uzbuđivala. Bez žurbe dogura mu jedan viski.

Skiner munjevito zgrabi njenu ruku.

— Slušaj, devojko, imam nešto da te pitam.

Žena se otme i zaplašeno ustukne pred njim.

— Jeste li poludeli, čoveče?

— Gde je Rodžer?

— Koji Rodžer?

— Eliot.

— Šta vas se to tiče?

Na to Teksašanin čvršće steže ženi ruku i prosikta:

— Slušaj, žabo, Rodžer mi je koješta pričao o tebi!

Brzo priđe bliže i zapita promuklim glasom:

— Ko ste vi?

— Skiner.

— Onaj Teks sa Beringovog ranča?

— Tačno, mačkice.

— Ja nisam vaša mačkica! — Dalida baci brz pogled na lica ostalih muškaraca uz šank, i kad je mislila da pokazuju samo interes za viski i one dve plesačice koje su upravo izašle na binu, šapne Teksašaninu:

— Gore je u mojoj sobi.

— Ah...

— Nikakvo ah, mister! — Žena se namršti. — Mi smo već godinama u prijateljskim odnosima...

— Ali, verovatno samo u mraku? — rugao se skitnica.

Opet žena pocrvene kao bulka. Da, bilo je to tačno. Rodžer se nje stideo a kada bi došao, potražio bi je samo po mraku.

— Kako ću naći sobu?

— Broj tri. Ali ako izazovete gužvu, Skineru, zvaću šerifa!

— A ko bi pravio gužvu kod ovako zgodne domaćice?

— Ah, pustite me, čoveče! A za jedan sat se vraćam gore i obojicu ću vas izbaciti. Neka Rodžer kome drugome zadimi kuću.

— Samo ne tako otrovno, mala zmijice! — Skiner je bezobzirno gurne nazad, pa dozvoli sebi pakost da joj se naceri pre nego što ode.

— Hej, čoveče, viski! — poviče žena za njim.

— Pa možeš valjda da častiš jednog Rodžerovog prijatelja.

— Platite viski! — praskala je žena.

— Jeste li poludeli?

Skiner htede dalje, ali ga zaustavi čovek o kome do sada uopšte nije vodio računa, premda je celo vreme razgovarao sa ženom preko njegova ramena. Čovek ga uhvati za rukav.

Lice Teksašanina je odavalo bezgranično iznenađenje, kad je sada stranca bolje pogledao.

Sigurno bi se Rik Skiner glasno nasmejao, da mu je ko rekao ko je bio taj stranac.

Dok Holidej, čuveni kackar i revolveraš, koga je poznavao ceo zapad, Džordžijanac, koji je jahao kroz zemlju zajedno s maršalom Erpom i čijoj brzoj ruci do sada nije dorastao ni jedan bandit...

Dok Holidej? Ne. To Skiner ne bi verovao. Tog kockara je sasvim drugačije zamišljao.

Ričard Skiner je posmatrao čoveka pogledom u kome je bilo i divljenja i podrugljivosti.

— Hej, šta li je s tobom? Sigurno si poludeo, dendi, hej?

Džordžijanac je u uglu usana imao cigaretu. On je jezikom gurne u drugi ugao i zaškilji jednim okom.

— Mister, zaboravili ste da platite svoj viski.

— Šta sam?

— Ako slabo čujete, trebalo bi potražiti lekara. Niste platili vaš viski. A to mora mis Dalida sama da plati.

— Ah, zar to ona mora? No onda neka plati! I — šta se to vas tiče, dendi? Hej? Mislim ništa. — Skinerove oči su sevale od besa, koji se u njemu gomilao. Zar ta gradska lutka ima hrabrosti da ga zadrži!

U to nešto bljesne u očima stranca.

— Hajde, čoveče, platite svoj viski, kao što to svako ovde čini.

Kauboja obuze divlji bes.

Ruka mu pode za koltom.

I onda se desi nešto što hitri Rik ni u snu ne bi poverovao: u desnoj strančevoj ruci iznenada bljesnu poniklovana cev teškog revolvera.

Skiner se zaprepašćeno zabulji u oružje — podigne pogled i ugleda par ledenih očiju.

— Hteli ste da izvadite novac a ne kolt, Teks!

Skiner izvadi dva novčića iz opasača i baci ih pored Holideja na tezgu.

Sada je jurio uz stepenice, dobacivši kroz ogradu još jedan pogled na stranca uz šank.

Prokletstvo, to je danas bio drugi poraz!

Osvetiće se on za oba. Neće mu

biti lako s onim tamo kod Beringa, to mu je već kod prvog sukoba postalo jasno.

Ali ovde, ovaj uglađeni lepotan, toga će već udesiti! Kako je samo mogao da ima tako brzo revolver u rukama? Skiner je bio uveren da ga je već mnogo ranije krišom izvukao.

Ričard Skiner je bio skitnica iz Teksasa, koji je svugde pokušavao na lak način da dođe do para. Nije imao skrupula i bio je spreman da svaku preporuku ukloni s puta da bi postigao svoj cilj.

Nikada mu nije uspelo. U Oklahoma Sitiju ga je skoro za dlaku uhvatila momčad jednog ranča.

U Sevniju je slično prošao. U Merbunu su ga mlatila braća Leben.

Uvek je, zahvaljujući svojoj promućurnosti, bezobraznosti i svom brzom konju, uspeo da umakne na vreme.

Nije voleo da radi, tražio je svoju „veliku šansu". A nju je mislio naći kod An Bering. Ako bi mu uspelo da se nje dočepa, dočepao bi se i svega što joj pripada.

Taj Rodžer nije želeo devojku i njen imetak. On će biti oružje u njegovim rukama.

Imao je smolu, što je stari Eliot svojim prenagljenim postupcima skoro razbio njegove planove. No to se još moglo popraviti. Pre svega, pokazao je Eliotu, da se drži uz njega. To je bilo važno. Sada je Rodžer trebalo da mu pomogne da starog Beringa uveri o protivnom.

Da nije imao loših namera. I da je samo hteo da se suprotstavi tom divljem kauboju, u kome je gledao Beringovog neprijatelja.

Po njegovom mišljenju plan mu je bio blizu ostvarenja i da na putu postoji samo jedna ozbiljna zaprека: nepoznati kauboj, koji je imao tako snažnu pesnicu i opasan revolver.

A upravo toga čoveka su morali zajednički da savladaju. Morao je da nestane, po svaku cenu.

Činilo mu se da bi Rodžer Eliot i za to mogao biti prikladno oružje.

Za razliku od Rodžera, Teks je tačno znao šta hoće. Samo su putevi, kojima se kretao, bili još mutniji.

Skitnica je stigao do Dalidine sobe i ušao bez kucanja.

Rodžer, koji je sedeo u fotelji, uplašeno skoči.

Kad je prepoznao čoveka, koji je stajao pred njim, opet se spusti u udobno sedište.

— Ti? Kako si me našao?

— Smeš tri puta da pogađaš — kreštao je Skiner, cereći se i razgledajući pretrpanu sobu.

Na jednom stočiću sa ogledalom otkrije flašu s brendijem, uze je i prinese svojim prljavim ustima.

Rodžer ga je promatrao i u njemu je raslo gađenje.

— Šta želiš, Rik?

— Tražim tebe.

— Mene?

— Da, tebe.

Niko u salunu nije obraćao pažnju na stranca, koji je takođe napustio šank i pošao gore.

On je iznajmio sobu broj četiri. Soba je bila odmah pored Dalidine.

A zidovi su bili vrlo tanki...

Rodžer Eliot je s osećajem nelagodnosti posmatrao Teksašanina, koji je koračao po sobi kao tigar, sve dodirivao, otvarao ormare, ne ostavljajući na miru ni jedan predmet.

— Govori, konačno, čoveče! — gunđao je Eliot.

Skiner stane iza njega.

— Imam nešto zanimljivo da ti saopštim, momče.

— I to? — upita nestrpljivo Rodžer.

— Bering je dobio pomoćnika, koji ne sme da ostane tamo.

— Pomoćnika?

— Da. Ja sam pre par sati bio s tvojim ocem na ranču. Tada se iznenada pojavio taj momak. Poznajem ga. Ali on to ne zna. Neki opasan bandit, zove se Nelzon. A gde god se pojavi, tamo se puši. Taj mora da nestane pre nego što dođu njegovi prijatelji. Ovi dolaze za njim obično posle nekoliko dana. Ima najcrnje namere.

A onda je bandit govorio o svojim namerama, koje je pripisivao navodnom Nelzonu.

— A najvažnije je da će on Beringov ranč tako uspeti da ojača, da tvoj otac više neće imati šta da traži u Kauntiju. Bering će vas slistiti.

Tako je podmukli bandit huškao, sve dok Rodžer Eliot ne prihvati:

— Dakle, to je bio Beringov plan! Znao sam ja to. Samo sam zato i otišao k njemu, da mu napravim neku štetu, koju neće moći tako lako da preboli. Ali mi nije uspelo. Izgleda da je to slutio, pa me na vreme oterao sa ranča. Ali boriću se protiv njega, kao što sam se borio protiv Hakartovih. Ja ću...

Rodžer Eliot je u međuvremenu ispio petu čašu brendija i sve ga je više hvatao bes, izazvan huškanjem Teksašanina.

— Mi ćemo se obračunati s njim! — reče Skiner, misleći pri tome na čoveka, koga je nazivao Nelzonom.

A Eliot je mislio da govori o Beringu.

— Slušaj, moramo biti vrlo lukavi — reče Skiner izlažući svoj plan, ako takvog tipa hoćemo da likvidiramo. A što god se desilo, mora da ostane među nama.

Tako je iznenađeni Eliot saznao da Skiner hoće pre svega da ukloni stranca, čime bi i Bering bio pobeđen. No bio je dosta oprezan da ne pokaže, kako je Beringa nameravao da prepusti jahačima Eliot ranča. A sam bi se opet uvukao kod Beringa. A Rodžer u tome treba da mu pomogne.

— An je zaljubljena u tebe, to vidi i svaka budala — podstrekavao je. — Ti ćeš sutra naveče, kad se smrači, otići da je posetiš. Dosta si često stajao pod njenim prozorom. Moraš joj objasniti da sam vaš čovek, dakle, za Beringa. Da sam se samo zato vratio s Eliotom da sprečim ono najgore. I da je taj Nelzon pravi neprijatelj njenoga oca...

Time je Skiner pridobio Rodžera za sebe.

— Tek kada opet budem na ranču, onda ćemo uništiti Beringa, a da on to i sam ne primeti. Ali, trebamo

još nekoliko pouzdanih i upotrebljivih momaka. Ti ovde poznaš ljude. Nađi ih! Čekaću ovde. Mogao bi da ih skupiš za sat i po do dva.

— Usred noći?

— Naš zadatak ne zna za vreme. Hitno je!

U tom času Dok Holidej nečujno napusti svoju sobu, siđe, izvede svog šarca iz staje i punim galopom odjuri kroz noć prema jugu.

O svemu je izvestio maršala. A Vajat Erp odluči da sam odjaši u Dilon. Možda će uspeti da razbije Skinerove planove još pre nego što ovaj počne da ih ostvaruje.

Dok Holidej je ostao na straži kod Bering ranča, a maršal je jurio prema gradu.

Brzo je stigao. Uspelo mu je lako da se kroz prozor, koji je Dok Holidej ostavio otvoren, popne u njegovu sobu, naročito na osnovu opisa koji mu je dao kockar.

U susednoj sobi se samo čulo tiho zviždukanje jednog čoveka.

Vajat Erp izađe na hodnik, osluškne malo i pokuca na vrata susedne sobe.

— Da! — čuo se odgovor.

Maršal uđe i brzo zatvori za sobom vrata.

Ričard Skiner skoči sa svoje stolice u vis, kao strela izbačena sa luka i otetura se do Dalidinog toaletnog stočića. Zapanjeno je buljio u čoveka, koji ga je streljao svojim ledenim pogledom.

— Halo... Rik.

— Ha... — Skitnici zape reč u grlu.

— Kako ti je poznato, zovem se Nelzon. Došao sam da se prvo pozabavim s tobom.

Skiner se sa obe ruke podupre o Dalidin stočić i glavu isturi napred.

— Sa mnom... hoćeš ti... hoćete vi da se zabavite? — mucao je zbunjeno.

— Da, samo ne ovde, nego napolju.

— Napolju?

— Tako je.

Skiner divlje zatrese glavom i tako naglo se odvoji od stočića, da se ogledalo opasno zatreslo.

— Ne, čoveče, to vam neće uspeti.

Vajat ga naprosto zgrabi rukom za jaknu i privuče ga sebi.

— Skineru, hoćete li pre vremena da se odreknete svog pribora za žvakanje?

Skitnica ga nije razumeo, pa je samo besno buljio u njega.

— Hodi, Rik, nas dvojica ćemo se lepo prošetati po mesečini. Noć je topla, a u ovoj naparfimisanoj sobi je tako zagušljivo. Hodi.

Kroz Holidejevu sobu ga nije mogao izvesti. Time bi odao Holideja. To je, dakle, bilo isključeno.

Moglo se ići samo jednim putem: dole niz stepenice, pa kroz salun. A to je s takvim banditom bilo opasno.

U hodniku ga Vajat tiho upozori:

— Sada samo do tebe stoji, Rik, hoćeš li da preživiš ovo lepo letnje veče. Za svaki slučaj ja sam ti preko kod pogrebnika izabrao lep sanduk...

Skiner se ukočio, bulјeći dole u salun, u kome je bila zaglušna galama.

Kad bi sada viknuo, ovaj iza nje-

ga bi opalio. To bi, dakle, bila ludost.

Ali kad bude dole, među njima, tada će se već pružiti neka prilika!

Skiner se provlačio kroz masu, došao do u blizinu šanka, kad začu podrugljiv Dalidin glas:

— Halo, Teks, zar već odlaziš? Ne bi li jedno piće?

Skiner zastane.

— Izlazi — šapnu mu maršal u uvo. — Ne znam za milost. Pomisli na mrtvačke sanduke. Mislio sam, tamno obojena čamovina ne bi bila loša za tebe. Moji prijatelji će to rado da plate, naime tvoj sanduk!

Na to Skiner pođe dalje.

Došli su do ulaza.

On još jednom zastane i jednim se trzajem okrene.

Već je otvorio usta da vikne, kad ga stranac oštro pogleda.

Krik mu zape u grlu. Polako se okrene i izađe napolje, gde je nekoliko jahača upravo sišlo s konja: Rodžer Eliot s još trojicom, koju je skupio kao pojačanje za izvršenje njihovog plana.

Skiner se zagleda u Eliota.

Grom i pakao! Zar ga taj smušeni momak nije video? Zar Rodžer nije osetio u kakvom je škripcu?

Rodžer Eliot se tako žurio, da svog partnera, koga je čovek iz Misurija gurnuo na ulicu, uopšte nije video.

— Ah, tvoji prijatelji — šapne Vajat skitnici. — Dobro, zabaviće se neko vreme u sobi one dame, dok se ja ne vratim.

Vajat ga odgura u jednu tihu sporednu ulicu i odbaci ga jedno dva koraka dalje od sebe.

Oroz na revolveru tvrdo škljocne. Zvuk je do srži potresao Skinera.

— Slušaj dobro, Rik! Ja sam čudan momak i uvrtio sam tu devojku u glavu. Da, malu An! Na tome nećeš ni ti ni niko drugi ništa da promeniš. Ti ćeš sada da umreš, jer si bio previše nasrtljiv. Moji prijatelji ovde u gradu su te posmatrali, gore kod Eliota u sobi, a i dole kod šanka. Ti si na našem spisku prvi. Skitnice, kao što si ti, ne želimo u našem kraju. To moraš da uvidiš.

— Pa ne možete me tek tako ovde ubiti!

— Ne? — Vajat se tobože čudio. — A zašto da ne? Tebe više ne trebamo i smetaš ostvarenju naših planova.

— Ne... ne...! ... Ja... ću odmah da odjašem. Rodžera sam slučajno ovde našao.

— Nikakve izmišljotine burazeru — okomi se na njega Vajat. — Slučajno i on sada za tebe skuplja momke. Nema ništa, imaš da odapneš. Nemoj to uzeti tako tragično, neće niko zaplakati za tobom. A kako rekoh, za sahranu se brinemo mi. Moji drugari... ja...

Skinera je oblio samrtni znoj.

— Slušaj, Nel... slušajte, mister. Imam... predlog za vas.

— Ah?

— Znam sada da idete za istim ciljem kao i ja i...

— Ne sasvim, Skineru, ne sasvim.

— Ipak ću vam dati jednu ideju. Veličanstvenu! Samo sedamnaest

milja odavde, ispred Rajnoldsovog prevoja ..

— Govoriš li možda o Hičinsovom ranču?

— Da, poznajete li ga?

— I te kako. Deder, umešaj tu prste, oni sada imaju novu momčad i jednog nadzornika, koji je godinama bio šerif u Topeki.

To je bio običan blef, ali je upalio. Skitnica zbunjeno sklopi oči.

— Onda bih imao još nešto za tebe, Nelzone. Mogao bih ići napred, kao prethodnica, u Anakondu. Velika stvar.

— Sigurno — zainteresova se maršal.

— Da, čekaću te u Anakondi, u Vajtmanovom hotelu.

— Znam gde je, pored stanice. A šta si tu pronašao?

— Ja ništa, ali jedan moj prijatelj. Ispričao mi je to u Tulsi. Hors ranč ...

Vajat je poznavao veliki Horsov ranč, o kome je bandit govorio. Odluči da još ove noći opomene šerifa u Anakondi.

— U redu, Skineru, to je prvoklasna stvar. To ćemo zajedno da obavimo. Ovo tu kod Beringa sam već obećao mojim prijateljima. Tu tako i tako nema bog zna šta da se izvadi.

— Ne, ali je ipak bolje nego ništa. Ja sam još uvek u poteri za jednim krupnim lovom, koji će me osigurati za ostatak života.

— U Anakondi ćeš biti zadovoljen. To ćemo već urediti. Ovde mi sada ne trebaš. Samo odjaši napred i čekaj me kod Vajtmana. Za pet dana ću i ja biti tamo.

Teksaški skitnica Ričard Skiner se uhvatio na lepak. A tome je još i pridoneo strah koji je osećao prema strancu. On se vine na konja i odjaha iz grada prema severu.

Vajat ga je neko vreme pratio pogledom i kada se uverio da je bandit stvarno odjahao dalje, okrene se da bi ponovo otišao u Hilersov bar.

*
* *

Rodžer Eliot je došao sa trojicom ljudi u točionicu, odjurio gore uz stepenice i na svoje najveće iznenađenje našao sobu praznu. Kad je opet sišao i upitao Dalidu za Skinera, ova je samo slegla ramenima.

— Ne znam, kuda je otišao. Malo pre je prošao ovuda. Da, išao je sa jednim strancem.

— Kako je izgledao?? — ispitivao je Eliot.

— Bio je visok. Preplanuo. Imao je crnu kosu i plave oči, to sam tačno zapamtila ...

— Gluposti — nestrpljivo zareža mladić na nju. — Ne pričaj mi o njegovim očima, nego ga opiši kako je izgledao.

— Pa i to spada u opis!

— Jesi li mu videla oružje?

Žena odmahnu glavom.

— Tako šta me uopšte ne zanima. U svakom slučaju, to je bio pristojan i ozbiljan čovek.

— Ja sam mu slučajno video revolvere — reče jedan stariji zapadnjak, naslonjen na tezgu — jer me to interesuje. Imao je s leve strane

u futroli jedan težak kolt sa prokleto dugom cevi, koji...

Više mladom Eliotu i nije trebalo. Njegova se slutnja dakle obistinila. To je morao biti čovek, o kome je Rik Skiner govorio!

Brzo kauboj izvuče svoja tri ortaka na ulicu.

— Napred, moramo da nestanemo odavde. Zlo nam se piše.

Ona trojica ga neraspoloženo pogledaju.

— Hej — reče Uli Gegbi — najpre nam obećavaš pare i dovlačiš nas u krčmu, gde nismo dobili ni kapljice, a sada nas opet teraš? Ne, od toga neće biti ništa, Eliote.

— Svakako — složi se drvosečа Finkbener. — On se boji toga momka, koga je Dalida opisala kao samoga vraga. Mi smo za tebe trebali da vadimo kestenja iz vatre, zar ne? Ništa od toga. Pusti nas na miru!

Treći još zastane na čas, ali se onda pridruži ostalima. Svi se popeše na svoju kljusad i odkasaše..

Rodžer je besno gledao za njima, no onda uze svoga konja i odjaše iz grada prema jugu.

Kad se Vajat Erp vratio u bar, Dalida mu mahne.

On priđe šanku.

Ona ga dobro odmeri i na svoje zadovoljstvo ustanovi da stvarno ima plave oči. I to kakve oči!

— Mister Rodžer Eliot vas je tražio. Pre četvrt sata.

— Znam. Verovatno je bio sa još trojicom — odgovori Vajat.

— Da.

— A da li je on gore?

— Ne, opet su otišli.

— Odjahali — reče stari zapadnjak, gledajući, kao i malo pre, u strančev veliki revolver.

Dakle, odjahali su. Tu se nije smelo gubiti u vremenu. Ako odjašu na Beringov ranč, Dok Holidej će imati mnogo ljudi protiv sebe!

U oštrom galopu se maršal uputio prema Silver kriku.

Pred njim je ležao ranč u najdubljem miru. On odjaše prema koralu.

Najednom pred njim iskrsne jedna prilika, kao da je nikla iz zemlje.

Dok Holidej nije imao šta da ga izvesti. Ovde na ranču je sve bilo tiho. To je značilo, da je Rodžer, sa ona tri čoveka, najverovatnije odjašio prema ranču svoga oca.

Maršal ispriča prijatelju, šta je u međuvremenu doživeo.

— Ako je Skiner stvarno odjahao, onda se vaš odlazak u grad dvostruko isplatio — reče kockar. — A kladim se da biste sad najradije odjahali na Eliotov ranč.

Čovek iz Misurija se tiho nasmeja.

— U pravu ste, Dok. Ali to znači da ćete opet jedno vreme morati da budete na straži.

— S tim sam načisto. Samo vi odjašite.

— Odmah. Samo ću promeniti konje. Vaš šarac je tako brzo pretrčao tu stazu, da ne bih hteo opet da ga gonim. Uzeću vranca.

Vajat je poznavao put, ili, bolje rečeno: pravac.

Ostavi konja jedno sto pedeset jardi pred rančem, u nekom gustišu, odšunja se do korala i vide samo jednog jedinog konja kako pase.

Čilaš Rodžera Eliota.

Vajat Erp napusti koral i iskrade se na dvorište.

Bilo je nepromišljeno, što Džems Eliot, koji je imao sigurno dosta ljudi, nije postavio ni jednu stražu. Za maršala je to sada, naravno, bila vrlo povoljna okolnost.

Nesmetano stigne u dvorište.

Možda su imali opasnog psa, pa nije ni bilo potrebno postaviti stražara?

Ali se i to pokazalo kao zabluda. Veliki Eliotov ranč niko nije čuvao.

Iz otvorenih prozora kuće, u kojoj je spavala posluga, čulo se krepko hrkanje, pa i odatle nije pretila nikakva opasnost.

Vajat se odšunja sasvim do stambene zgrade.

Tu vide trag svetla, koji je dopirao iz jednog od donjih prozora. A onda začuje neke glasove, jedan muški i jedan ženski.

Oprezno se došunja bliže, sve dok nije mogao razabrati reči.

— I ti se uopšte ne stidiš! — vikao je uzbuđeno ženski glas. — Celo vreme se skitaš prerijom kao skitnica. Nedavno, kad je vatra proždirala travu, otac mi je rekao: ne bih se čudio da je to učinio Rodžer. Mladić je potpuno smeten! Da, to je rekao tvoj otac. A sada se iznenada pojavljuješ, jer ti je ponestalo novaca. Jer bi opet hteo da odeš.

— Moram otići, majko — začuje maršal promukli glas jednog muškarca. — Nemam drugog izbora. Preko kod Beringa se okupila banda koja je mene uzela na zub. Verovatno je Bering tog lopova unajmio zbog oca.

— Ne izmišljaj gluposti! — reče odlučno žena. — Ako već otac veruje u sve te besmislice, ja ne verujem. A ti, kao mlad i bistar čovek, još bi manje trebalo u to da veruješ. Hajde, razmisli i sam, kakvog li bi razloga Bering imao da na takav način nastupi protiv nas...

— On je zapalio preriju, majko! — lagao je Rodžer. — On je razbojnik. On je kriv za nesreću gore u Dilonu. Sada ga već dosta dugo poznajem...

— Ćuti! — obrecne se žena na njega drhćućim glasom.

— Mama!...

— Rekla sam: ćuti! Ne govori mi nikada više o nesreći gore u Dilonu, jer inače neću više da te vidim ovde, Džoni, Vili, i Martin... Kod ovog zadnjeg imena zadrhti joj glas toliko, da se krajnjim naporom svladala da se ne zagrcne. — Svi su oni mrtvi. A pogledaj Teda, tvoga brata Teda! Zato što si hteo da ponižiš Hakartove, zato su tvoja braća mrtva, a jedan je ostao bogalj za ceo svoj život. Čovek, muškarac, koji to više nije! Koji više ne može sam da hoda. Znaš šta to znači za tako mladog čoveka? To ti, Rodžeru, ne možeš da oceniš. Ti se skitaš okolo, umesto da pomogneš ocu, umesto da mu skineš nešto tereta od teškog bremena koje nosi. Hoćeš da iskališ svoju mržnju prema čoveku koji ti ništa nažao nije učinio. Uvek si nekoga mrzeo, bilo koga. Prvo je to bio Džeri Mekintoš. Kad ga je Imre Klinger ustrelio,

započelo je s Careb Hemelajnenom, koji te navodno uvredio u gradu. Čovek se odselio dalje na zapad, pa su te onda počeli ljutiti Hakartovi. Danas je to u stvari Bering. A kad njega više ne bude, biće sasvim sigurno neko drugi. Ali to tako ne ide! Ne valja ti to što radiš Rodžere. Ne mislim baš da si zao — ali nisi na dobrom putu. Moraš naći put natrag, put prema samome sebi. Moraš pustiti druge ljude da žive svojim životom, koji je u ovoj našoj zemlji tako i tako dosta težak.

— Ali majko, Bering hoće da uništi oca!

— To će se videti.

— Videti? Ako ranč izgori, onda je kasno da se nešto vidi! Mora ga se sprečiti i pregaziti!

— Pregaziti? — uzrujavala se žena. — Kakvi su to izrazi! Šta li je to od tebe postalo! Bled si, omršaveo i mračan. Šunjaš se u kuću svoga oca, kao provalnik noću, da bi uzeo novaca, jer ti si ovde hteo da uzmeš novaca, Rodžere? Pitam te. To je radna soba tvoga oca. Ako si ovde tražio novac, onda si hteo da ga ukradeš!

— Majko!

— Čuti, i budi miran. Ja sam čula šum, jer po noći čujem svaki šum, jer ne mogu da spavam od kada deca više nisu tu...

Glas joj priguši lagan jecaj.

Onda se zalupe jedna vrata.

— Prokleto žensko cmizdrenje! — začuje maršal glas mladog čoveka, pa mirno izvuče svoj veliki revolver i metne ga na donji prozorski rub.

— Rodžere Eliote! — rekao je tiho.

Momak se uplašeno okrene i ugleda čoveka preko na prozoru — čoveka i revolver.

Prošlo je skoro pola minuta dok je momak, promukao od uzbuđenja, izgovorio:

— Šta... hoćete vi?

— Hodi ovamo, mladiću.

— Ne!

Veliki oroz teškog revolvera glasno škljocne.

— Nećete se usuditi da me ubijete ovde na ranču! — dahtao je Rodžer, tresući se od straha.

— Dođi ovamo — reče maršal mirno.

Mladić polako priđe.

— Izađi napolje — pozva ga Erp.

— Zašto?

— To ćeš još saznati. Napred, izađi kroz prozor!

Rodžer Eliot u ovom času nije video druge mogućnosti nego da posluša strašnog stranca.

Kad je izašao, digne pogled prema njemu.

— Šta... hoćete od mene? Nemam novaca! Osim toga, naši će kauboji svakog časa doći sa... naše pogranične kućice. A rančer je tu...

— Čuti!

Vajat ga zgrabi za ruku i povuče sa sobom.

On ga odvede do korala.

— Uzmi tvoga konja!

— Ne...

— Da, onog konja s kojim si se malo pre vratio iz grada. Bez sedla. Nemamo previše vremena.

— Ko...

— Napred!

Samo nekoliko minuta kasnije jahali su zajedno prema istoku, ka Silver kriku.

Tamo maršal zaustavi konje.

— Tako, Rodžere Eliote, pogledaj tačno ovo mesto. Ovde će Džon Bering tačno sutra u podne, to znači već danas u podne, u dvanaest sati, čekati tvoga oca. I samo ćeš ga ti pratiti. Ako dovedete više ljudi, biće rata na livadi. Krvave borbe! Ne zaboravi! Ovde Džon Bering očekuje tvoga oca a samo ću ga ja pratiti. Sve do onih humki gore možete povesti i druge ljude, ali ne i ovamo u dolinu.

Eliot je pažljivo slušao što je stranac rekao. Već je davno shvatio ko je njega tako hladnokrvno i odlučno odveo s ranča. To je morao biti samo onaj čovek sa Bering ranča, a koji je već i njegovom ocu i Skineru dao lekciju.

Skiner je rekao: taj čovek je opasan! Vrlo opasan. Kad bi njega poduprli, upropastili bi se. A pre svega, on nije sam. Ima iza sebe celu bandu . . .

A gde je sada Skiner? Stranac je i njega odveo.

— Ovamo ćete doći obojica, misli na to, mladiću! I misli na to što ti je mati rekla. A ako bi ti bilo kakve gluposti pale na pamet, onda ću ti pokazati, kako postupam s tako osvetoljubivim momcima, kao što si ti. Jesi li razumeo?

— Da.

— U redu. Ne zaboravi, tačno u dvanaest sati. Tvoj otac i ti. Ovde, na ovom mestu!

— I . . . šta ćete s time postići?

— To ćeš već saznati na vreme.

Rodžer odahne. Znao je sada da stranac nije imao nameru da ga ubije i smesta se opet ohrabri.

— Ko nam garantuje da nas Bering ovamo ne uvlači u klopku?

— Slušaj, mladiću — reče Vajat oštro. — Džon Bering još nikada i nikome nije postavio zamku, nije ugrađivao brane u potok i još nikada nije zapalio preriju. Da ne ideto u klopku, to je jasno kao dan. U dvanaest sati je vidno. Zemlja je na milje pregledna. Ne može, dakle, biti klopka. A još jednom ti savetujem, dođite!

— A ako moj otac neće hteti da dođe? — upita prkosno mladić.

— Tvoja je stvar da ga ubediš!

Čovek iz Misurija okrene svoga konja i odjaši preko Silver krika.

Rodžer odjuri prema ranču, kao da ga sve furije gone.

Ode pravo u svoju sobu, legne, ali ne mogade da zaspi.

Sledećeg jutra Džems Eliot nije verovao svojim očima, kad je ugledao svog sina kako zajedno s kaubojima radi u dvorištu.

Rančer ga pozove k sebi.

— Šta ćeš ti ovde?

Oči su mu preteći sevale.

— Radiću ovde do devet sati, a onda moramo na put.

— Je si li poludeo?

— Ne, oče. Moramo odjahati u devet sati, da bi bez velike žurbe u dvanaest sati bili na Silver kriku.

Rančer se okrete prema ženi, koja je bila prisutna.

Ali joj je Rodžer već sve ispričao.

— Džems, tamo će te čekati Džon Bering — reče žena suzdržanim glasom.

— Bering, taj podmukli lopov. Čekaj samo, odjahaću tamo s momcima, da mu dam lekciju od koje se neće tako skoro oporaviti! Kunem vam se!

— Ne, oče, nas dvojica ćemo sami da odjašemo.

— Šta? Ti, skitnico, ti bi hteo meni da daješ savete?

Sada Rodžer ispriča šta je znao.

Rančer se namršti.

— To je opet neka pretnja. Ucena? Ako ne dođemo, biće dakle zlo po tebe. Krasna priča!

Ali u devet sati se rančer Eliot ipak vine u sedlo.

A njegov sin Rodžer je jahao za njim.

Kauboji su ih sledili na tačnom odstojanju od tri četvrt milje. Dobili su nalog da ostanu iza humki, kad rančer i njegov sin stignu do Krika.

*
* *

Kad je šerif Fener toga jutra odlazio u svoju kancelariju, ugleda pre njom devojku na kolima. Bila je to An Bering, koja ga je čekala. — Morate poći sa mnom na ranč, šerife! — poviče mu. A onda mu objasni da će danas u podne biti učinjen pokušaj da se zaračeni rančeri izmire.

— A šta bih ja pri tome imao da radim? — upita s nelagodnošću čuvar zakona, jer je do sada izbegavao da se meša u neprijateljstvo dvojice rančera.

— Dosta je u julu teklo krvi između dva ranča, šerife, — reče suvo devojka. — A sada treba da budete prisutni, da sprečite novu nesreću.

Greg Fener za to nije baš imao nikakve želje.

No onda reče An:

— Ako ne dođete, biće o događajima u Kauntiju obavešten guverner. Saznaće i to da se baš nizašta ne brinete. Ni za red ni za mir.

Fener odmahne.

— U redu, no dozvolićete mi da se barem obrijem i da ponesem svoju vinčesterku...

Ubrzo je krenuo. Ukočeno je sedeo na svom čilašu, jašući pored kola prema Bering ranču.

Tek kad su nakon nekoliko sati prošli kroz kapiju ranča, šerif progovori:

— Vaš otac je iznenada dobio čudne ideje!

— Ideja ne potiče od njega, nego od onog čoveka tamo!

Ona pokaže na maršala, koji je upravo dolazio iz štale.

— Vajat Erp! — otme se šerifu. U jednom skoku je skočio s konja i odjurio prema maršalu. — Grom i pakao. Vajat Erp! Zaista ste to vi! Ja ću poludeti! Skoro sam odbio devojčin zahtev. Pa mogla mi je reći da ste vi ovde i da ste stvar uzeli u svoje ruke!

— Onda biste sigurno došli brže? — začuje se jedan glas iza Fenerovih leđa.

— Dok Holidej! — poviče Fener.

Šerif je obojicu video pre nekoliko godina dole u Koloradu, kad

su se u Jampi obračunali s opasnom bandom Set Nadženta. Odmah ih je prepoznao.

An Bering je stajala kao skamenjena.

Ko je, dakle, bio taj tako samopouzdani kaubój?

Vajat Erp? Mala An Bering je mislila da nije dobro čula. Vajat Erp? Čuveni maršal iz Dodž Sitija?

A onaj drugi čovek, koji se sada tako iznenada pojavio u dvorištu, taj elegantni stranac, to bi trebalo da bude Dok Holidej?

Morala se prihatiti za naslon na sedištu svojih kola, inače bi možda skliznula dole.

U to njen otac izađe iz kuće.

An ga zadrži.

— Tata, znaš li ko je taj čovek?

— Naravno, to je Erp!

— Jesi li ga ikada pitao za ime?

— Ne, zašto?

— Zove se Vajat. Sasvim kratko i jednostavno: Vajat Erp. Jesi li već čuo celo to ime: Vajat Erp...?

Rančer se uhvati za šešir, i skine ga s glave.

— Vajat Erp.

— Da, oče, naš krasni kauboj nije niko drugi nego Vajat Erp! Šerif Fener ga je dosta glasno pozdravio. Sigurno da ga poznaje. A znaš li ko je onaj drugi čovek, koji kao da je iz zemlje iznikao!

Bering duboko udahne.

— Ne, An, to ne znam. Ali ako mi sad kažeš da je to Dok Holidej...

— On je, oče.

U to je maršal već prilazio rančeru.

— Do sada je sve u redu. Mister Bering, pozvao sam šerifa, tako da i on bude prisutan i da može da se uveri u zakoniti tok događaja.

Džon Bering iznenada pogleda maršala sasvim drugim očima. A i kockara pogleda radoznalo. Još uvek je držao šešir u ruci, dok je tiho rekao:

— Kćerka mi je baš rekla da ste vi... Vajat Erp?

— Jeste, to je tačno. A ovaj čovek tu je Dok Holidej. On će nam malo braniti odstupnicu.

An siđe s kola, ne mogavši da skine pogled sa dvojice prijatelja.

*
* *

Bilo je tačno podne.

Vajat Erp i Džon Bering su odjahali prema Kriku. Tamo su sjahali. Dok je Bering prelazio kroz vodu, koja jedva da je dopirala do članaka, maršal ostade kod konja.

Oba čoveka pogledaše prema zapadu.

— Neće doći — reče Škot razočarano.

— Doći će! — rekao je maršal.

U to se u daljini na grebenu pojaviše dva jahača, koja su se približavala u brzom kasu.

Priđoše Džems Eliot i njegov sin i takođe sjahaše s konja.

Bez i jedne reči pozdrava Eliot poviče, pokazajući prema istoku:

— Tu preko ima jahača! Video sam ih odozgo!

— To su samo dva čoveka — odgovori maršal. — Jedan od njih je šerif a drugi je moj prijatelj Holidej.

— Ko?

— Moj prijatelj Dok Holidej!

— Ko ste vi? — upita Eliot.

— Zovem se Erp, Vajat Erp.

Na to se Džems Eliot nehotice uhvati za vrat.

— Vajat... Erp?

I njegovom sinu se iznenada osuši grlo.

Stranac je trebalo da bude Vajat Erp! Veliki maršal, o kome se već toliko čulo!

— Osim toga nemate na šta da se tužite — reče Vajat — jer vaši su se jahači zaustavili iza humke, dakle u jednakoj udaljenosti.

— Odakle to znate?

— Video sam.

— U redu — reče Eliot. A šta ću ja tu? Jeste li vi taj maršal koji me je ovamo doveo?

— Tačno, to sam učinio. Jer sada treba da se razumno porazgovarate sa mister Beringom.

— Isključeno. On je moj neprijatelj, uvredio me je i...

— Mir! — zagrmi maršal preko potoka. — Imate sada priliku da sa mister Beringom sve mirno raspravite!

A onda su se dva nekadašnja prijatelja sastala. Razgovarali su skoro čitav sat.

A onda iznenada jedan drugom pružiše ruke.

Širok osmeh pređe preko lica Džems Eliota.

— Stari prijatelju, a ja sam te smatrao za bandita! Prokletstvo! Sada konačno potraži nekoliko kauboja, pa će stvari i kod tebe da krenu napred!

Onda ga prijateljski udari po ramenu — i Džon Bering se natraške otetura pravo u Silver krik.

Vajat Erp ga u poslednjem trenutku zadrži.

— Zar već opet započinje? — upita Bering, smejući se.

— Za volju božju! Za ovoga života više ne, Džone. Za to nam je ostalo suviše malo vremena. Budi vredan i pozdravi Džejn. Napred mladiću — okrene se svome sinu — imamo još mnogo posla!

Rodžerove su oči počivale na maršalu. On podigne ruku na pozdrav i krene za ocem.

Džon Bering se davno već uspravio.

— Šta ste našli, mister Erp?

Vajat pogleda prema njemu.

— Niste li mi jednom pričali o nekom Indijancu, koji je govorio o nekoj tajni Silver krika?

Bering, koji je bio srećan zbog dobrog ishoda tog susreta s Eliotom, odmahne rukom.

— Da, da, stara priča jednog crvenokošca.

Na to Vajat Erp izvuče ruku iz potoka i poturi mu pod nos grumen sjajnog metala, veliko kao lešnik.

— Znate li šta je to, Džone Bering?

— Zlato! Zlato u Kriku!

— I to koliko! Ovde, tamo! Uhu!

Vajat izvadi još tri grumena iz potoka.

— Vaš Silver Krik vredi zlata, mister Bering. Kladim se da ćete ga uskoro dovoljno izvaditi, da sagradite kanal koji će na vaše pašnjake dovesti vodu iz Blek Trejl Rivera.

KRAJ

VELIKA NAGRADNA IGRA

SA „CRTANIM ROMANIMA" U SJEDINJENE DRŽAVE!

ČITAJTE SLEDEĆI ROMAN

SVAKOG 1-og, 10-og i 20-og U MESECU NOVA SVESKA!

64 STRANE - 2 DINARA!

Izdaje i štampa NIP „FORUM", Novi Sad, Vojvode Mišića 1. Odgovorni urednik: SVETOZAR TOMIĆ. Kreacija i izbor: D. MILOSAVLJEVIĆ. Pretplata: na 3 meseca 18 dinara, na 6 meseci 36 dinara, na jednu godinu 72 dinara. Za inostranstvo cene su dvostruke. Uplatu vršiti na tekući račun 657-1-255 sa naznakom za „Vajat Erpa".
IO NOVEMBAR 1970